

**FILOZOFICKÁ FAKULTA UNIVERZITY PALACKÉHO
V OLOMOUCI**

KATEDRA SLAVISTIKY

SEKCE RUSISTIKY

**KOMENTOVANÝ PŘEKLAD PREZENTACE PODNIKU RYBÁŘSTVÍ
TŘEBOŇ HLD. A.S. Z ČEŠTINY DO RUŠTINY**

**TRANSLATION OF THE PRESENTATION OF RYBÁŘSTVÍ TŘEBOŇ
COMPANY FROM CZECH INTO RUSSIAN WITH COMMENTARY**

Bakalářská diplomová práce v českém jazyce

VYPRACOVALA: Barbora Provázková

VEDOUCÍ PRÁCE: Mgr. Jindřiška Kapitánová, Ph.D.

OLOMOUC 2014

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla všechny použité prameny.

V Olomouci dne

---

podpis

Děkuji Mgr. Jindřišce Kapitánové, Ph.D. za odborné vedení bakalářské práce a za poskytování cenných rad a připomínek při vypracovávání této práce.

---

podpis

OBSAH

ÚVOD.....	6
1 TEORETICKÁ ČÁST	7
1.1 Překladatelské transformace	7
1.1.1 Lexikální transformace	7
1.1.2 Gramatické transformace.....	9
1.1.3 Lexikálně-gramatické transformace	11
1.2 Překlad vlastních názvů	13
1.3 Úvod do problematiky – trh ryb v ČR a RF.....	18
1.3.1 Trh ryb v České republice.....	18
1.3.2 Trh ryb v Rusku.....	20
2 PRAKTICKÁ ČÁST	22
2.1 ПРЕЗЕНТАЦИЯ ИСТОРИИ ПРУДОВОГО РЫБОВОДСТВА И ФИРМЫ АО «РЫБÁŘSTVÍ TŘEBOŇ HLD. » НА РУССКОМ ЯЗЫКЕ	22
2.1.1 История прудового рыбоводства	22
2.1.2 Фирма АО «Рыбářství Třeboň Hld.».....	25
2.1.3 АО «Рыбářství Třeboň»	25
2.1.3.1 Разведение рыбы и её обловы	26
2.1.3.2 Спортивное рыболовство	27
2.1.4 АО «FISH MARKET»	27
2.1.4.1 Оптовая продажа рыбы.....	28
2.1.4.2 Розничная продажа рыбы	29
2.1.5 Тршебоньский карп	30
2.1.5.1 Пруд Свет	31
2.1.5.2 Пруд Рожмберг	31
2.2 VÝBĚROVÉ SLOVNÍKY	33
2.2.1 Výběrový slovník rybářského průmyslu.....	33
2.2.2 Výběrový slovník ekonomické a obchodní sféry	37
2.3 KOMENTÁŘ K PŘEKLADU	42
2.3.1 Lexikální rovina překladu.....	42
2.3.1.1 Překlad vlastních jmen a místních názvů	42
2.3.1.2 Překlad termínů	43

2.3.1.3	Multiverbizace	44
2.3.2	Gramatická rovina překladu	45
2.3.2.1	Číslo.....	45
2.3.2.2	Rod	45
2.3.3	Syntaktická rovina překladu	46
2.3.3.1	Slovosled	46
2.3.3.2	Větná kondenzace.....	47
2.3.3.3	Trpný rod	48
2.3.4	Zhodnocení slovníků při překladu	48
ZÁVĚR.....		50
PE3IOME.....		51
BIBLIOGRAFIE.....		56
PŘÍLOHA – PREZENTACE FIRMY RYBÁŘSTVÍ TŘEBOŇ HLD. A.S. V ČESKÉM JAZYCE		59

ÚVOD

Tématem a zároveň názvem této práce je Komentovaný překlad prezentace podniku Rybářství Třeboň hld. a.s. z češtiny do ruštiny. Dané téma jsme si vybrali z důvodu, že je nám téma rybářství blízké a chtěli poukázat na to, že i tak malá země, jako je ČR, může být v něčem na prvním místě. Jen málo kdo si totiž uvědomuje, že firma Rybářství Třeboň a.s. patří k největším a nejvýznamnějším vývozcům ryb v celé Evropě.

Práce je rozdělena na dvě části – praktickou a teoretickou. Teoretická část práce je založena na odborných zdrojích a materiálech a nepochybně také na konzultacích s vedoucí mé práce. První kapitola této části je věnována rozdělení překladatelských transformací na lexikální, gramatické a lexikálně-gramatické společně s vysvětlením jejich nejběžnějších projevů v textu a ukázkovými příklady.

Obsahem druhé kapitoly je především popis a vysvětlení toho, jakým způsobem je nahlíženo na překlad vlastních názvů. Vymezuje zde nejzákladnější postupy tak, jak je uvádí autoři ve dvou odborných publikacích. Poslední kapitola teoretické části se zabývá úvodem do problematiky rybářství a rybníkářství, je zde srovnávána také situace trhu ryb v České republice a v Rusku.

Praktická část se zaměřuje především na samotný překlad prezentace firmy Rybářství Třeboň a.s., jehož podklady byly převzaty jednak z internetových zdrojů, a jednak také obdrženy přímo od majitele jedné ze společností v písemné podobě.

Nedílnou součástí představují výběrové slovníky, které jsou vytvořeny nejen na základě samotné prezentace firmy Rybářství Třeboň a.s., ale pro větší rozhled také s pomocí internetových prezentací ruských firem či excerpce z různorodých ruských článků na toto téma.

Poslední část praktické části je tvořena komentářem k překladu, zabývající se v přední řadě spornými momenty a interferenčními chybami, které mohly při překládání vzniknout v důsledku vlivu mateřského jazyka nebo díky rozdílům mezi českým a ruským jazykem.

1 TEORETICKÁ ČÁST

1.1 Překladatelské transformace

Jak uvádí E. Vysloužilová, M. Machalová (2011: 9), „překladová operace, při níž se překládaná jednotka výchozího jazyka v cílovém jazyce změní ve formálně jinou jednotku (ve svůj **transform**) při zachování obecného invariantu obsahu, se nazývá **překladovou transformací**“. Překladatelské transformace se dělí do základních třech skupin – transformace lexikální, gramatické a lexikálně gramatické.

1.1.1 Lexikální transformace

Lexikální transformace se týkají vnitřního obsahu překládaného textu. Vztahují se tedy k pojmové a významové stránce lexikálních jednotek. „Lexikální transformace je operace, která spočívá v záměně překládané lexikální jednotky jednotkou s jinou sémantickou motivací.“ (Žváček 1995: 24). Níže uvádíme šest základních lexikálních transformací tak, jak je popisují autorky E. Vysloužilová a M. Machalová (2011).

Transkripce

Při transkripci je reprodukována zvuková podoba cizojazyčného slova pomocí písmen jazyka překladu a to na základě výslovnosti. Srov. př. (Vychodilová 2013: 36):

<i>snowboarding</i>	<i>сноубординг</i>
<i>Chopin</i>	<i>Шопен</i>
<i>chassis</i>	<i>шасси</i>

Transliterace

Při transliteraci je reprodukována psaná podoba cizojazyčného slova pomocí písmen jazyka překladu. Srov. př. (Vychodilová 2013: 36):

<i>trend</i>	<i>тренд</i>
<i>Vronskij</i>	<i>Вронский</i>
<i>Karlovy Vary</i>	<i>Карловы-Вары</i>

Transplantace

Transplantace je způsob, kdy slovo jednoho jazykového kódu přeneseme do textu druhého jazykového kódu, aniž bychom ho upravili. Používá se především při překladu názvů firem, novin nebo časopisů. Srov. př. (Vychodilová 2013: 36):

Deník The Washington Times otiskl...

Ежедневник The Washington Times опубликовал...

Kalkování

Jak uvádějí E. Vysloužilová, M. Machalová (2011: 9), „při kalkování vytváříme nové slovo nebo ustálené slovní spojení v cílovém jazyce kopírováním struktury lexikální jednotky ve výchozím textu, tzn. zaměňováním morfémů popřípadě slov ve slovních spojeních jejich ekvivalenty“. Srov. př. (Vysloužilová, Machalová 2011: 9)

mass culture   *массовая культура*

green revolution   *зелёная революция*

skyscraper   *небоскрёб*

Konkretizace

Konkretizace je „záměna slova nebo slovního spojení se širším, obecnějším významem ve výchozím jazyce slovem nebo slovním spojením s užším, konkrétnějším významem v cílovém jazyce“ (Vysloužilová, Machalová 2011: 9-10). Příklady uvádí Z. Vychodilová (2013: 42):

věc – дело, вещь, предмет, существо

to come - приходить, прибывать, прилетать, приплывать

Generalizace

„Generalizace je postup opačný, tzn. záměna jednotky s užším, konkrétnějším významem ve výchozím jazyce jednotkou s širším, obecnějším významem v cizím jazyce“ (Vysloužilová, Machalová 2011: 10). Srov. př. (Vychodilová 2013):

Matka mě navštěvuje prakticky každý týden

Мать посещает меня практически еженедельно

Young man of 6 feet 2 inches ...

*Молодой человек **высокого** роста...*

1.1.2 Gramatické transformace

Různá jazyková struktura jazyků má při překladu za následek gramatické transformace. „Gramatická transformace je operace, při níž se určitá věta změní v jinou, tzn. ve svůj transform, a to při zachování stejné lexikální náplně.“ (Žvábek 1995: 27) Lexikální obsah zůstává stejný, mění se jen mluvnické kategorie. Dále se budeme zabývat sedmi základními typy gramatických transformací.

Záměna gramatických kategorií

Nejčastější jsou záměny gramatické kategorie čísla, pádu, času nebo vidu. Pokud se při překladu změní u některých slov gramatický rod, není tato změna považována za překladatelskou transformaci, jelikož gramatický rod je dán jazykem. Srov. př. (Vychodilová 2013: 37-38):

*Příchod **cizích investorů** do regionu*

*Приход **внешнего инвестора** в регион*

*Zkřížil **ruce** na hrudi*

*Скрещивал **руки** на груди*

Slovnědruhá záměna

Zde patří například nominalizace, verbalizace, adjektivizace, pronominalizace a jiné. Prakticky lze zaměnit téměř všechny slovní druhy. Srov. př. (Vysloužilová, Machalová: 11):

*pronominalizace: **Profesor** se nevracel*

***Он** не возвращался*

*adjektivizace: V pokoji bylo **nesnesitelně** dusno*

*В комнате была **невыносимая** жара*

Větněčlenská záměna

„Typickou záměnou tohoto druhu mezi ruštinou a češtinou je překlad ruského neshodného přívlastku českým shodným přívlastkem a naopak, subjektivě-objektové záměny atd.“. Srov. př. (Vysloužilová, Machalová: 11):

<i>členský stát</i>	<i>член-государство</i>
<i>platební lhůta</i>	<i>срок платежа</i>
<i>The crash killed 20 people</i>	<i>В результате катастрофы погибло 20 человек</i>

Multiverbizace a univerbizace

Univerbizace představuje překlad víceslovného pojmenování jednoslovným pojmenováním. Srov. př. (Vychodilová 2013: 39):

<i>návrh zákona</i>	<i>законопроект</i>
<i>generální ředitel</i>	<i>гендиректор</i>
<i>výběrové řízení</i>	<i>тендер</i>

Multiverbizace představuje překlad jednoslovného pojmenování víceslovných pojmenováním. Srov. př. (Kapitánová 2013: 113):

<i>podpořit</i>	<i>оказать поддержку</i>
<i>řádně</i>	<i>надлежащим образом</i>
<i>bankovníctví</i>	<i>банковское дело</i>

Záměna gramatického statutu větných konstrukcí

„Jedná se především o záměnu činných konstrukcí trpnými a naopak, nebo o záměnu vět se všeobecným podmětem určitými osobními konstrukcemi“ (Vysloužilová, Machalová, 2011: 11). Srov. př. (Vysloužilová, Machalová 2011: 11):

<i>Ministr obrany vydal rozkaz...</i>	<i>Приказ был издан министром обороны...</i>
<i>Dokumenty se překládají do jazyků...</i>	<i>Документы переводят на языки...</i>

Záměna pořádku slov ve větě

„Typickou ruskou slovoslednou konstrukcí, kterou musíme do češtiny přetransformovat, je tzv. interpoziční slovosled, neboli obmykání, které se vyskytuje v rámci shodného, ale i neshodného přívlastku“ (Vychodilová 2012). Srov. př. (Vychodilová 2012):

Вынесенное судом решение...

Rozhodnutí, které soud vynesl...

На остановке стоял готовый к отъезду автобус

Na zastávce stál autobus, připravený k odjezdu

Syntaktická kondenzace (komprese)

Při překladu z českého do ruského jazyka používáme tzv. kondenzaci, neboli zhuštění. Toto zhuštění bývá nejčastěji vyjádřeno přechodníkem nebo participiální konstrukcí. Opakem kondenzace je pak dekondenzace, tzv. rozvolnění (při překladech z ruského jazyka do českého). Dekondenzace je nejčastěji překládána několika způsoby, jako např. hlavní větou, vedlejší větou nebo předložkovou substantivní konstrukcí.

Příklad kondenzace (Vysloužilová, Machalová 2011: 10):

Кdyž prezident vystoupil ve sdělovacích prostředcích, prohlásil,...

Выступая в средствах СМИ, президент заявил...

Příklad dekondenzace - překlad vedlejší větou (Vychodilová 2012):

В случае отказа от нашего предложения...

В případě, že naši nabídku odmítáte...

1.1.3 Lexikálně-gramatické transformace

Lexikálně-gramatické transformace patří ve srovnání s výše uvedenými k těm méně častým. Nejčastější transformace patřící do této skupiny jsou

antonymický překlad, rozšíření informačního základu, explikace, kompenzace a celkové přehodnocení (Vychodilová 2012).

Antonymický překlad

Antonymický překlad představuje „záměnu lexikální jednotky výchozího jazyka jednotkou s protikladným významem, přičemž se musí zachovat význam a smysl celku“ (Vychodilová 2013: 43). Nejčastějším projevem bývá negace (tj. záměna kladné věty zápornou nebo naopak). Srov. př. (Vychodilová 2012):

<i>spousta starostí</i>	<i>немало хлопот</i>
<i>musíte mlčet</i>	<i>вы не должны говорить</i>

Rozšíření informačního základu

Pokud si autor není při překladu jistý, zda čtenář plně porozumí dané informaci, může její sdělení rozšířit. Jedná se především o objasnění společenského řádu, historických událostí, neznámých zeměpisných reálií apod. Srov. př. (Vychodilová 2013: 45):

визит в Брюссель
*návštěva Bruselu, **hlavního města Belgie***

Мы осуществили экспедицию в Кызылкум
*Vydali jsem se na expedici **do pouště** Kyzylkum*

Explikace

Explikace znamená tzv. opisný překlad. Používá se v případě, že jednotka výchozího jazyka nemá v cílovém jazyce významově shodný ekvivalent, musíme ji tedy vysvětlit opisně, často pomocí definic. Srov. př. (Vychodilová 2012):

<i>На обед у нас была уха</i>	<i>Na oběd jsme měli rybí polévku</i>
<i>bigos</i>	<i>tradiční polská zelná polévka s klobásou</i>

Kompenzace

„Kompenzace je způsob překladu, při němž se obsahové prvky v textu převádějí jinými prostředky, přičemž k tomu nemusí docházet na témž místě textu, na kterém se nachází daný prvek v originálu“ (Vysloužilová, Machalová 2011: 12).
Srov. př. (Vychodilová 2013: 44):

*Dej pryč to víno, pořád jen **chlastáš**.*

*Убери **винище**, только пьешь сегодня.*

Celkové přehodnocení

Využívá se především při překladu frazeologizmů nebo ustálených slovních spojení.
Srov. př. (Vychodilová 2012):

jako sedláci u Chlumce

как Шведы под Полтавой

španělská vesnice

китайская грамота

Stejně jako všechny jazyky i ruština a čeština mají své jazykové odlišnosti. Znalost překladatelských transformací a jejich základních postupů mi tedy byla při překládání mého odborného textu velmi nápomocná. Nejen s jejich pomocí jsem se mohla snažit o co nejadekvátnější a nejpřesnější překlad bez zbytečných gramatických nebo lexikálních chyb.

1.2 Překlad vlastních názvů

Překlad vlastních názvů přináší složitosti snad každému překladateli. Nejdůležitější otázkou je, jakou metodou přeložit daný výraz a zároveň zachovat přesnou informaci, kterou nese. Mohlo by se konstatovat, že tento problém bude dopodrobna popsán v mnoha publikacích, zabývajících se překladem. Opak je ale pravdou. Existuje jen několik málo knih nebo skript, které tento problém řeší. Zkusíme tedy shrnout to málo, co nám dostupná literatura nabízí.

Podle J. Gazdy (2002: 109) je největší nevýhodou překladu vlastních názvů existence dvou konkurenčních abeced v Evropě – latinky a cyrilice. Zvláště při dnešní rychle se rozvíjející komunikaci prostřednictvím počítačových sítí a jiných telekomunikačních prostředků je bariéra těchto dvou grafických kódů evidentní. A jak tedy nejlépe překládat? J. Gazda (2002: 109-110) uvádí následující dvě základní metody – praktickou transkripci nebo překlad, a to v závislosti na zadání, žánru nebo okruhu lidí, na které je překlad směřován. Jinými metodami mohou být také transliterace nebo transplantace. Autoři Vlachov a Florin (Влахов, Флорин 1980: 208-209) uvádí jako metody překladu transliteraci nebo překlad. Rozebereme si tedy podrobně všechny dané metody.

Praktická transkripce

Definice podle J. Gazdy říká, že „практическая транскрипция основана на передаче звучания или начертания иностранных имён при помощи системы знаков принимающего языка, т.е. на перекодировании латинских написаний в кириллические“ (Gazda 2002: 110). Velká obtížnost tohoto přejímání spočívá v tom, že v sobě skrývá dva aspekty, které se spolu ne vždy shodují: jako proces předání zvuku je praktická transformace spojena s fonologií, jako systematizovaný zápis cizích slov prostřednictvím přejatého jazyka je spojena s ortografií. Pravidla praktické transkripce jsou velmi složitá. Absence pouze jednoho transkripčního systému ztěžuje chápání textu a totožnost osob nebo objektů. Anglické písmeno *a* může být přeloženo s pomocí ruského *а, э, е, о*, pro anglické *w* existují dvě ruské varianty, a to *в* nebo *у*. Tak můžeme anglické příjmení *Galsworthy* přeložit mnoha způsoby, jako např. *Галсворти, Галсуорти, Галсуэрти, ...* S cílem odstranit výše uvedené problémy a nepřesnosti bylo vytvořeno mnoho pouček, určených pro kvalifikované transkriptory, díky kterým se mohli zdokonalit např. v používání slovníků osobních jmen, zeměpisných názvů nebo se seznámit se základy teorie, fonetiky či ortografie.

Transkripce

S. Vlachov a S. Florin (Влахов, Флорин 1980: 208) uvádí, že „транскрипция - это передача звуков иноязычного слова (обычно собственного имени, географического названия, научного термина) при помощи букв русского алфавита“. Různé jazyky

se ke transkripci staví jinak: jeden se snaží transkribovat co nejlíže k originální zvukové podobě jména, jiný zavádí řadu omezení fonetiky na účet morfologie nebo etymologie.

V některých jazycích se vymezené kategorie jmen (např. příjmení) transkribují na základě zvláštních pravidel. Pro srovnání, v českém jazyce bývá tradicí doplnění koncovky *-ová* k příjmení ženského rodu (tzv. přechylování), včetně cizojazyčných příjmení (srov. př.: *Greta Garbová*, *Marlen Ditrichová*); v jiných jazycích se některá písmena zaměňují jinými, tradičními, např. ruská transkripce latinského písmena *h* = *z*, *ch* = *x* apod.

Transliterace

„Побуквенная передача иноязычного названия без учёта его произношения“, takto definuje transliteraci J. Gazda (2002: 112). Nepatrně jinou definici uvádějí autoři S. Vlachov a S. Florin (Влахов, Флорин 1980: 208): „Передача букв иноязычного слова при помощи букв русского алфавита, понимается, с соответствующей поправкой на любой ПЯ“.

Jak uvádí J. Gazda (2002: 112), jelikož si tento systém zachovává ortografickou totožnost, musí také sloužit jako mezinárodní model pro identifikaci osob, dálkových lodí nebo letadel, ale také při sestavování katalogů, ceníků nebo mezinárodních atlasů.

Avšak způsob překladu pomocí transliterace se používá především pro překlad slov z cyrilice do latinky, protože ve Střední a Východní Evropě, kde mají jazyky dlouholetou písemnou tradici, je transliterace výhodná pouze jako technický způsob umělého shrnutí nelatinských textů pod společný jmenovatel latinského písma. Principy transliterace slov v azbuce do jiných jazyků, které používají latinku, jsou opravdu kvalitně propracovány. Přestože existuje několik různých transliteračních systémů, které berou v úvahu ortografické a fonémické zvláštnosti jednotlivých evropských jazyků, nevyvolává transliterace při překládání žádné velké komplikace.

Překlad

Jak píše J. Gazda (2002: 112-113), co se týče vlastních jmen, je jejich možnost překladu, tedy „передачи семантики иноязычного названия с помощью имеющихся в принимающем языке готовых средств“, ve většině případů nepřijatelná. Avšak ruský jazyk se v tomto případě chová jinak a to v závislosti na charakteru cizího slova a stupni příbuznosti s výchozím jazykem.

Ve většině případů se složité názvy úřadů, organizací apod., které jsou překládány do ruštiny hlavně z nepříbuzných jazyků, (především angličtina), transkribují, např. (Gazda 2002: 113):

Olympic Airways -> *Олимпик Эйрвэйз*

Hewlett-Packard -> *Хьюлитт-Паккард*

Vlastní názvy, složené ze spojení obecných jmen, přejímaná zejména ze slovanských jazyků, včetně češtiny, se pak překládají, např. (Gazda 2002: 113):

Český statistický úřad -> *Чешское статистическое управление*

Hospodářská komora ČR -> *Экономическая палата ЧР*

Transplantace

Pokud je řeč o transplantaci, nesmíme opomenout tzv. деловую публицистику (pojem pochází z angličtiny – „business journalism“. V češtině daný ekvivalent neexistuje; jedná se o žurnalistiku, zabývající se byznysem a jinými obchodními záležitostmi). Zde se totiž častěji upouští od překladu cizojazyčných názvů pomocí transkripce nebo samotným překladem, ale stále častěji se začíná používat právě metoda transplantace, tj. „пересаживание" имён из текстов одного языка в тексты другого языка без всяких изменений“ (Gazda 2002: 113), např.:

*Если же состоится намеченное на август слияние с корпорацией **McDonnell Douglas**, годовой доход **Boeing** увеличится на 15 млрд.*

*Как сообщила **The Times**, в 1999 году планируется его слияние с американской **Lockheed Martin***

Jak píše J. Gazda (2002: 114), tento způsob, který byl v Rusku hojně praktikován v minulém století, se v době SSSR považoval pro Rusko za cizí a nepřijatelný. V 90. letech nastal ovšem obrovský boom ve sféře ekonomických a obchodních vztahů se zeměmi Západu, který donutil Rusko rychle se orientovat ve složitém světě mezinárodní obchodní nomenklatury, názvů zahraničních národních a nadnárodních podniků, firem, služeb, výrobků atd. Objevilo se mnoho novinářů, kteří se zabývali otázkami ekonomiky a obchodu. Jejich úkolem bylo a stále je se především vypořádat s překladem cizojazyčných názvů v publicistických textech. Pokud se v textu

objeví světově známý název, při překladu se přistoupí k již známé transkribované formě. Ovšem v případě méně známého výrazu má novinář dvě možnosti:

- a) Transkribovat s přihlédnutím ke všem obtížím, které mohou vzniknout. Srov. př.: (Gazda 2002: 114):

"Майнити симбун", третья по тиражу общенациональная ежедневная газета Японии, ...

Принимать её можно пять раз в неделю на японском языке через модем, подключаемый к миниатюрному компьютеру "Заурус" фирмы "Шарп"

- b) Mechanicky přenést výraz do ruštiny v nezměněné podobě, tj. v latinice, a nijak ho graficky, ortograficky nebo gramaticky neměnit. Tato varianta začíná v publicistice v posledních letech převládat z několika důvodů. V dnešní době, kdy je většina textů psaná na počítači, nepředstavuje výběr latinky žádné potíže. Dále je vyloučena chybná grafická podoba překládaného slova v případě jeho nesprávné transkripce a následné problémy s identifikací. Co je ovšem zřejmě nejdůležitější, je úspora času a úsilí, které jsou potřeba pro transkripci cizojazyčných slov. (Gazda 2002: 115)

V současné tzv. деловой публицистике (vysvětlení viz. výše) můžeme pozorovat nejen obě možnosti, ale také jejich kombinaci v rámci jednoho textu i jedné věty, např. (Gazda 2002: 115):

*И вот десять обладателей третьего приза посетили редакцию журнала, где в торжественной обстановке им вручили карточку **MostCard Мост-банка** по 300 долларов каждая.*

Концерн "Моторола" назвал нашу компанию своим стратегическим партнёром в России и пригласил "Мобил ТелеКом" в "ТОPerator Club" - клуб ведущих пейджинг-операторов Европы.

Někteří novináři uplatňují kompromis a snaží se spojit přednosti obou metod. Výsledkem je pak následující překlad:

- a) Cizojazyčný název se transkribuje, ale současně je v závorkách uváděn jeho originální název v latině, např. (Gazda 2002: 115):

На презентации новой продукции компании "Филип Моррис" (Philip Morris) - сигарет "Парламент" (Parliament) - было заявлено, что...

- b) Cizojazyčný název je nejdříve uveden v původní latinské podobě, ale dále v textu se transkribuje, např. (Gazda 2002: 115):

Традиционно в коллекции "Scherrer" много меха. В России у Дома "Шерпер" есть своя клиентура.

Podle J. Gazdy (2002: 116) se všechno výšeuvedené v plné míře vztahuje na překlad obchodních dokumentů, dohod, smluv reklamních prospektů, certifikátů apod., ve kterých se můžeme setkat se všemi popsányi metodami překladu cizojazyčných názvů v ruském textu. Překladatelé v praxi zvládají řešit konkrétní situace těchto přenosů, i když se často dopouští různorodých chyb a nepřesností v transkripci nebo překladu cizojazyčných názvů. Aby se zamezilo těmto případným nedorozuměním, často se přistupuje k dvoujazyčným tzv. zrcadlovým vyhotovením obchodních dokumentů a smluv, ve kterých je možné v případě nejasnosti cestou srovnání rychle zjistit původní grafickou podobu překládaného názvu ve výchozím jazyce.

1.3 Úvod do problematiky – trh ryb v ČR a RF

1.3.1 Trh ryb v České republice

Historie českého rybářství, potažmo rybníkářství, má bohatou tradici, sahající až do 13. století. V té době se na rybníky nahlíželo jako na vydatné zdroje příjmů, a je proto zřejmé, že krajina okolo Třeboňské a Českobudějovické pánve přímo vybízela k jejich hojné výstavbě. Podle údajů internetového zpravodajského portálu Naše voda jsou v současné době v České republice ryby chovány přibližně ve 24 000 rybnících a vodních nádržích o celkové kapacitě asi 41 000 hektarů. Celková produkce tržních ryb dosáhla v roce 2012 celkem 20 763 tun, což představovalo pokles o 1,2 % oproti roku 2011. Více než 96 % výlovu pocházelo z rybníčních chovů, zbytek připadl na ryby, chované ve specializovaných zařízeních. Druhové zastoupení ryb je u nás

dlouhodobě poměrně stabilní. Hlavní chovanou rybou v produkčním rybářství je kapr obecný, jako doplňkové druhy jsou chovány býložravé ryby, zejména tolstolobik bílý a pestrý a amur bílý, lososovité ryby, především pstruh duhový, siven americký či lín obecný a dravé ryby, hlavně štika obecná, candát obecný a sumec velký (WWW 5.).

Podle informací portálu ministerstva zemědělství na konci roku 2012 ministr zemědělství ČR oznámil, že prostředky z EU budou pro sladkovodní rybáře připraveny i v novém rozpočtovém období EU, tedy na rok 2014-2020. Tato dotační podpora by měla být využívána ke vzniku a rozvoji malých rodinných rybářských firem a také na modernizaci stávajícího technického zázemí a zařízení rybářských velkochovů. Další oblast, ve které by měla být finanční podpora uplatněna, se bude týkat především rybích restaurací, rybí turistiky a kulturních akcí kolem ryb. Vyloučena není ani podpora revitalizace rybníční sítě. Tehdejší ministr zemědělství Petr Bendl navíc uvedl, že *„Unie už dospěla k poznání, že při stále vyčerpanějších zdrojích mořských ryb jsou sladkovodní ryby vhodnou náhradou. Evropa přitom má pro vlastní produkci obrovský potenciál a nemusí jen přihlížet, jak jsou na její území sladkovodní ryby dováženy z třetích zemí, často ve špatné kvalitě, o ekologických dopadech takové dopravy ani nemluvě. Rybníkářství je naproti tomu přirozeným, z hlediska životního prostředí vhodným způsobem využití krajiny“* (WWW 4.)

Jak se můžeme dočíst na stránkách firmy Rybářství Třeboň a.s., k nejvýznamnějším producentům sladkovodních ryb v České republice i v Evropě patří firma Rybářství Třeboň, a.s. Je významným exportérem ryb do řady zemí EU –především do Polska, Německa, Slovenska, Maďarska, Rakouska, Francie nebo Itálie. Z celkové produkce ryb bylo v posledních letech exportováno přibližně 70 %. Největší oblibu u nás v Česku má kapr obecný, především ten, který pochází z města Třeboň. V roce 2007 totiž získal tzv. Chráněné zeměpisné označení Evropské Unie. Toto označení označuje název regionu nebo vymezeného místa, ze kterého určité zboží pochází. Musí mít ovšem danou kvalitu a pověst a zároveň musí jeho výroba nebo zpracování probíhat na vymezeném území. „Třeboňský kapr“ je jedním z nejzdravějších druhů ryb ať už kvůli svému zdraví prospěšnému vnitřnímu složení (cenné bílkoviny, zdravé tuky, absence elastinu), nebo vytríbené chuti (WWW 11.).

1.3.2 Trh ryb v Rusku

Podle ruských novin «Российская бизнес-газета» je objem ruského trhu ryb a mořských plodů odhadován na přibližně 509 mld. rublů. Ačkoli se tato částka může zdát velmi uspokojivá, zástupci ruského Rybářského svazu moc spokojení nejsou. Podle slov výkonného ředitele Rybářského svazu («Рыбный союз») by totiž objem trhu mohl činit až 1 trilion rublů.

Již zmíněný trh představuje přibližně 4,2 mil. tun, ze kterých jde asi 1,7 mil. tun na export, přičemž import představuje okolo 1 mil. tun za rok. Jak říká výkonný ředitel ruského Rybářského svazu Сергей Гудков, „Отток продукции происходит на зарубежные рынки по целому комплексу причин, начиная от возможности зарабатывать твердую валюту и частично ее оставлять за границей. Это удобство ведения бизнеса. Кроме того, при экспорте сейчас снижаются пошлины“.

V poslední době také došlo k omezení dovozu ryb do Ruska ze zemí, jako je např. Bangladěš, Španělsko nebo Indonésie. Federální služba pro veterinární a fytosanitární dozor («Федеральная служба по ветеринарному и фитосанитарному надзору») zakázala od 1. ledna 2014 také dodávky ryb z Norska, které bylo hlavním dodavatelem rybiho importu do Ruska. Stalo se tak z důvodu častého nedodržování hygienických a veterinárních požadavků a norem. Předpokládá se, že se toto omezení dotkne asi 90 % podniků v Norsku (WWW 5.).

V ruském internetovém časopise «Рыба и морепродукты» se můžeme dočíst o lovu spotřebě ryb v Rusku. Lov ryb se odlišuje podle regionů: mnohem větší množství ryb je loveno a zpracováváno na Dálném Východě, v Murmansk, Archangelsku, Sachalinu nebo Kaliningradu, kde má své místo hlavně ryba čerstvá. Dalšími místy je Kaspické moře nebo Severní ledový oceán – Bílé, Baltské a Barentsovo moře. V centrálním Rusku je rozvinut říční rybolov, tedy sladkovodní ryby převládají nad mořskými a převážná část ryb je zde prodávána v zamraženém stavu. Z hlediska spotřeby ryb by měl podle norem ruského ministerstva zdravotnictví roční příjem ryb na jednoho člověka činit přibližně 18-20 kg. Rusko tuto normu splňuje, i když je možné pozorovat menší úpadek. Za dob SSSR totiž na každého občana připadalo asi 22-24 kg ryb za rok.

Podle průzkumů, které byly zaměřeny na spotřebitelský trh, Rusové nejvíce upřednostňují rybu uzenou, obzvláště populární je pak ryba solená nebo jemně solená (především ryba kalmar). Největší spotřeba ryb bývá zaznamenávána v období svátků, především Nového roku (WWW 2.).

Jak uvádí „Hlas Ruska“, nejstarší státní rozhlasové zpravodajství v Rusku, pokud mluvíme o Rusku v souvislosti s rybami, není možné nezmínit kaviár. Rusko patří společně s Kazachstánem, Íránem, Turkmenistánem a Ázerbájdžánem k největším exportérům této pochutiny. Jeho největším zdrojem je Kaspickém moře (asi 95 % celkové produkce), Černé moře nebo řeky, jako je např. Amur nebo Dunaj. Existuje nepravý, červený kaviár, který je získáván především z lososovitých ryb, ale nejcennější je samozřejmě pravý, tzv. černý kaviár, které je získáván výhradně z jeseterovitých ryb a jehož cena za kilogram dosahuje v Evropě téměř 90 000 Kč. V roce 2011 došlo k prolomení ledů a Rusko po 9 letech zpřístupnilo Evropě dovoz kaviáru. Jedná se ovšem o kaviár vyprodukovaný za pomoci akvakultury, tedy uměle. Odborníci ale zvláště zdůrazňují, že ačkoli se jedná o umělý chov jeseterů, podmínky tohoto chovu se co nejvíce přibližují podmínkám, které existují v přírodě (WWW 6.).

2 PRAKTICKÁ ČÁST

2.1 PREZENTACE HISTORIE PRUDOVÉHO RYBOVODSTVA I FIRMY AO «RYBÁŘSTVÍ TŘEVOŇ HLD.» NA RUSSKEM JAZYKE

2.1.1 История прудового рыбоводства

Первые письменные упоминания об основании прудов и о прудовом хозяйстве в чешских землях восходят уже к 11-12 векам. Самые старые пруды в то время относились к монастырям, и с самого начала были рассчитаны на разведение карпа, являющегося важным постным блюдом. Предком европейской культурной формы карпа являлся карп дунайского происхождения, и вскоре оказалось, что он очень подходящий для разведения в прудах. Ни с какой другой рыбой не было достигнуто одинаковых успешных результатов. Продукция карпа быстро росла, поэтому чешское прудовое рыбоводство заняло первое место что касается количества прудов и продукции карпов в Европе. Средневековое прудовое рыбоводство стремилось, прежде всего, к качеству. Карп считался самой вкусной рыбой. Предпочитали его форелью или лососю.

Середина 14 века являлась первым значительным этапом развития прудового рыбоводства. Хозяйственные тенденции при Карле IV приводились к дорогим строительствам прудов. Улучшилась строительная техника. Строились отважные строительные сооружения, например, пруд Дворжиште и Большой пруд недалеко Докс (Махово озеро). Карел IV создавал пруды за счёт денег, полученных из палаты императора, также поручал сословиям и городам строить эти пруды, чтобы обеспечить достаточное количество рыбы для всех граждан.

В 14 веке строились только одиночные пруды. Этому соответствовал кумулятивный метод разведения, который могли проводить в одном пруде. В начале 15 века первый крупный период развития чешского прудового рыбоводства продолжается. Метод разведения был уже двухступенчатым и удалил главные недостатки кумулятивного разведения. Однако, многообещающее развитие прудового хозяйства было замедлено вспышкой гуситских войн и беспокойством неблагоприятным для экономической предприимчивости. Конец 15 века и почти весь 16 век характерны дальнейшей усердной строительной

деятельностью, прежде всего строительством целых прудовых систем. Причину можно найти в открытии трёхступенчатого метода разведения, который принёс хорошие экономические результаты. Улучшились условия роста, пруды получили новую специализацию. Специализированные пруды отличались, прежде всего, размером. В конце 15 века начинает возникать большая прудовая система недалеко города Тршебонь, которая развивала старшую сеть прудов и рек. Влиятельный род Рожмбергов использовал подходящие природные условия для строительства прудов (1491 г. Старый Коцлиржов, 1503-1505 гг. Большой Тисы).

В измерении и строительстве пруда Большой Тисы участвовал молодой охотник Штепанек Нетолицкий, который стал в 1515 новым тршебоньским управляющим рыбоводческим хозяйством. Штепанек являлся хорошим специалистом и замечательным практиком. В 1506 годы он разработал проект прудовой системы на тршебоньской равнине. Осью данной системы должен был стать Золотой водосток, который Нетолицкий начал строить в 1508 году, и в течении несколько лет его закончил. Как приводит М. Гуле (Hule 2000: 21-22), „длина данного водоканала 45 км., работали на нём 19 мельниц“. При строительстве он использовал подходящие природные условия и проложил его так, чтобы выпускал все главные пруды, находящиеся в Тршебоньской котловине. Данный водоканал улучшил снабжение прудов водой. Пруды, построенные Штепанеком Нетолицким, отличались не размером, а урожаем. Штепанек строил мелкие, тёплые пруды, в которых карп имел хорошие условия. Когда известный управляющий рыбоводческим хозяйством 1538 г. умер, он оставил своим продолжателям 9 больших и 37 меньших прудов.

В первой половине 16 века достигло чешское прудовое рыбоводство такого уровня, что возникло замечательное основное произведение. Епископ из города Оломоуц Ян Дубравиус описал в 1535-1540 гг. всё, что мог в это время знать опытный человек, занимающийся рыбоводством. К дальнейшим известным управляющим рыбоводческим хозяйством относится Микулаш Рутгард. Он происходил из города Кутна-Гора и с прудовым рыбоводством он познакомился в то время, когда служил роду Пернштейнов. Его жизненным трудом стала прудовая система в области города Хлум недалеко г. Тршебонь. Как приводит М. Гуле (Hule 2000: 43), „его карьера с появлением в городе Тршебонь Якуба Крчина закончила. Микулаш умер когда-то после 1576 г.“

Во второй половине 16 века деятельность управляющих рыбоводческим хозяйством в многих областях утихла, поэтому в строительстве прудов продолжали только некоторые имения. Самое большое развитие произошло в имении южночешского рода Рожмбергов. В дальнейшем расширение южночешских прудовых систем внёс вклад инициативный и храбрый Якуб Крчин из Ельчан и Седлчан. В 1561 г. он поступил на службу Рожмбергов, и через год он стал кастеляном на замке Крумлов. В 1569 г., в возрасте 34 лет, был назначен регентом всех поместий Рожмбергов. Целью его работы было стремление к возвышению урожая рожмбергского хозяйства, он строил дворы, пивоваренные заводы, а также пруды. Самое большое внимание он сосредоточил на расширение тршебоньской прудовой системы. В 1570 г. он открыл отважное строительство пруда Невдек (сегодняшний пруд Свет), и в 1584 г. он начал строить свой жизненный труд - огромный пруд Рожмберг. Пруд был закончен в 1589 г. В этом году Крчин покинул службу у семьи Рожмберков и переселился на свою усадьбу в населённом пункте Седлчаны, где он в 1604 г. умер. Можно сказать, что в его работе кульминирует развитие строительной техники старого чешского прудового рыбоводства.

В конце 18 и в начале 19 в. произошла большая ликвидация прудов. В течении 50 лет, до 1840 г., была в Чехии разрушена более чем половина прудовой площади. Причины ликвидации нужно искать в изменениях тогдашнего хозяйства. Сохранились, прежде всего, системы южночешские. В остальных областях Чехии и Моравии произошло разрушение в таком размере, что от тогдашних, затейливых прудовых систем, остались только фрагменты. Вторая половина 19 в. связана с новым оживлением прудового рыбоводства в области города Тршебонь, прежде всего благодаря управляющему тршебоньского крупного хозяйства - Ёсефу Шусту. В современности пруды в областях южной Чехии составляют 16 водохозяйственных систем. Объём затопляемых пространств - 390 мил. м³. Данный объём защищает область Тршебоньско от наводнений.

2.1.2 Фирма АО «Rybářství Třeboň Hld.»

АО «Rybářství Třeboň Hld.» является материнской компанией холдинга, включающего в себе дочерние общества АО «Rybářství Třeboň» и АО «FISH MARKET», в которых данная компания является также единственным акционером. Главный предмет деятельности компании - управление имуществом, реализованное арендой прудов, построек, участков, квартир и нежилых помещений, и продажей лишней недвижимости.

2.1.3 АО «Rybářství Třeboň»

АО «Rybářství Třeboň» является продолжателем исторической традиции разведения рыбы, потому что большинство водохозяйственных сооружений (прудовые системы, Золотой водоканал, и другие), на которых компания ведёт хозяйство, было построено в конце 15 и в течении 16 в. при власти чешского аристократического рода Рожмбергов. В результате первой земельной реформы 1919 г. большинство прудов, принадлежавших роду Шварценбергов, перешло в собственность государства. С тех пор «Rybářství Třeboň» существовало в разных формах государственной собственности до 1-ого мая 1992. В тот день возникло акционерное общество Rybářství Třeboň.

АО «Rybářství Třeboň» - крупнейший производитель пресноводной рыбы в Чешской Республике и в Европе (доля общей продукции рыбы в ЧР составляет около 15 %). Компания хозяйствует на 7 426 гектарах прудов (378 прудов). Её собственность составляет 6 867 гектаров, остальную площадь она берёт в аренду у городов, местных властей и частных владельцев. Годовая продукция рыбы приблизительно 3 000 т., из которых 95% карп, 5% остальные виды рыбы (линь, судак, щука, амур, толстолобик, белая рыба и окунь). Более чем одну треть составляет лысый карп.

АО «Rybářství Třeboň» располагает местом, где рождается рыба, и садками, содержит собственные рыболовные участки для спортивного рыболовства, занимается откормом бройлерных цыплят и продукцией утят дикой утки. Далее компания владеет 4 охотничьими угодьями, проводит инвестиционную и строительную деятельности, обеспечивает экскурсии со специальным изложением.

Компания доложила к концу последнего отчётного периода (30-го сентября 2012) среднее, пересчитанное количество сотрудников - 99,65. Во главе компании стоят уставные органы - пятичленное руководство и трёхчленный наблюдательный совет. Работа компании сосредоточена в самостоятельных, производительных частях - центрах (Тршебонь, Рожмберг, Ломница, Понедраж и.т.д.). Руководящая структура имеет 3 степени. Первой степенью управления является руководство компании во главе с гендиректором Янем Гудоу. На второй степени находятся руководители центр, третью степень составляют работники, которые заботятся о прудах.

Уже несколько лет компания достигает хороших результатов. Повышающийся оборот в плане экономики стабилизирован с перспективой стабильной продукции пресноводной рыбы и её продуктов. Компания была уже четвёртый раз зачислена к 100 самым лучшим фирмам Чехии, и уже 4 года занимает одну из самых высоких позиций в рейтинге Czech Top 100. В 2004 г. произошло объединение крупных рыболовных обществ Чешской и Словацкой Республик при АО «Rybářství Třeboň», чтобы сформировать Концерн «Rybářství Třeboň» (именуемое в дальнейшем Группа «Rybářství Třeboň») и укрепить свою позицию на рынке.

С 1-ого января 2001 продажа живой рыбы реализуется при посредстве АО «FISH MARKET», в которой АО «Rybářství Třeboň» имеет имущественную долю, и 1-ого января 2002 обработка продуктов из рыбы была перенесена в дочернее общество АО «FISH FOOD». Следующим новым шагом к реорганизации для акционерного общества являлся перенёс всей экономической и бухгалтерской деятельности в дочернее общество ООО «FED», возникшее 1-ого января 2002.

2.1.3.1 Разведение рыбы и её обловы

Разведение рыбы в области города Тршебонь основано на многолетней традиции прудового рыбоводства в этом регионе. Доминирующей рыбой, которую компания АО «Rybářství Třeboň» разводит в их прудах, является карп. Разведение рыбы - это 3-4 летний процесс, начинающийся с искусственного нереста генерационной рыбы в местах, где рождается рыба. Генерационная рыба

используется для получения икры и молок для искусственного нереста рыбы. Искусственным нерестом получается рыба молодь, которая является основой для разведения рыбы в прудах. Полученная рыба молодь разводится в прудах, приспособленных для их развития, и до рыночной цены рыба дорастает в главных прудах.

Осенью пруды начинают украшать для выловов, и разведённая рыба перемещается в садки. В садках рыба помещается в склад и остаётся там вплоть до рождественского времени, когда происходит её конечное распределение для рождественской продажи на внутренние и внешние рынки. Небольшая часть прудов обловлена в рамках весенних выловов.

2.1.3.2 Спортивное рыболовство

Компания АО «Rybářství Třeboň» уже несколько лет предлагает посетителям города Тржебонь и его окрестностей возможность удить рыбу (спортивное рыболовство). Главной выгодой является то, что желающему не надо регистрироваться, или ему не надо владеть разрешением на рыбную ловлю. Ему хватит только документ, позволяющий удить рыбу, который желающий оформит прямо на данном месте. Данный способ оформления документов называется "Рекреационный рыболов". Самыми частыми уловами являются известные в ЧР тржебоньские карпы. В 2004 г. на пруде Гейтман был выловлен грандиозный вылов – сом длиной в 202 см. и весом в 64 кг.

2.1.4 АО «FISH MARKET»

С 1-ого января 2001 продажа живой, пресноводной рыбы производится при посредстве дочернего общества АО «FISH MARKET», которое является единственной признанной в ЧР организацией по сбыту и продаже пресноводной рыбы. Главный продукт общества - живая рыба, прежде всего карп чешуйчатый и лысый, но тоже и другие виды рыбы, как, напр., амур, толстолобик, сом, щука, линь, окунь, судак, лещ, карась, и.т.д. Около 75% всей продукции рыбы экспортируется в Европейские государства - в Германию, Словакию, Австрию,

Францию, Италию, Венгрию и Польшу. Остальные 25% продукции находит сбыт на внутреннем рынке, прежде всего во время до Рождества.

В уставные органы общества входит руководство, состоящее из пяти членов, и наблюдательный совет, состоящий из трёх членов. Общий объём продажи рыбы составляет приблизительно пять тысяч тонн. Указанное количество рыбы не возможно было бы распределять без качественной логистики и технического оборудования, в состав которого входит десять специально приспособленных полуприцепов, которые обеспечивают беспрепятственную перевозку рыбы на большие расстояния.

Учитывая требования рынка, и несмотря на то, что самую большую долю продажи составляет время до Рождества, общество обеспечивает продажу живой рыбы круглый год. Круглогодичную продажу позволяет как отличная база, так и ряд поставщиков по договору, для которых общество АО «FISH MARKET» является сильным и стабильным партнёром.

Главный офис общества находится в здании самого важного члена Группы – АО «Rybářství Třeboň», и поэтому все фирмы могут гибко реагировать на запросы заказчиков. Приняв в Группу ещё одного члена, ООО «České rybářství», фирма создала филиал в городе Марианске-Лазне с одним работником, который координирует продажу, прежде всего, на лукративном приграничном немецком рынке.

Фирма установила сотрудничество также с большими сетями магазинов не только в Чехии, а в Словакии, Венгрии и Польши. Данное сотрудничество гарантирует долгосрочные и выгодные возможности сбыта в особенности на внешнем рынке.

2.1.4.1 Оптовая продажа рыбы

Главным предметом деятельности общества является оптовая продажа пресноводной рыбы, прежде всего тршебоньского карпа. Разведённая в компании АО «Rybářství Třeboň» пресноводная рыба продаётся в виде живой рыбы, или, после обработки в месте, предназначенном для обработки, в виде продуктов из неё. Детали отдельных сделок договаривают торговцы. Если вы заинтересованы

в купле рыбы, обращайтесь к торговцам, которые заботятся о живой рыбе или изделиях из неё.

Что касается живой рыбы, поставки реализованы непосредственно из садков с помощью грузовиков, специально приспособленных к перевозке рыбы. Обычное количество рыбы, которое перевозится в одном грузовике, 3-12 тонн. При перевозке фирма должна обеспечить достаточное количество воздуха и специфическую температуру воды. Перевозка рыбных продуктов (охлаждаемая, замороженная или копчёная рыба) реализуется посредством специальных автомобилей. Главным местом, откуда рыба экспедируется, является г. Тршебонь.

2.1.4.2 Розничная продажа рыбы

Розничную продажу рыбы конечным заказчикам общество обеспечивает прежде всего в рамках собственных рыбных магазинов. Во время рождественных праздников розничная продажа рыбы конечным потребителям организуется во всех рыбных магазинах фирмы АО «FISH MARKET», и также в садках компании АО «Rybářství Třeboň». Тршебоньского карпа можно купить также в рамках лоточной рождественской продажи карпов.

В ходе осенних месяцев, когда происходят выловы рыбоводных прудов с продукцией карпа и других видов рыбы, продажа рыбы организуется непосредственно в рамках вылова. Возле пруда обыкновенно можно купить всю предлагаемую фирмой АО «FISH MARKET» живую рыбу. Список выловов прудов, предназначенных для широкой общественности, можно найти на интернетовских сайтах компании АО «Rybářství Třeboň». На основе индивидуальной договорённости существует возможность реализовать также непосредственные поставки рыбных продуктов конечным потребителям. Условием является заказ в минимальном количестве 5 кг рыбы, а также обсуждение по телефону возможности доставки продуктов с торговцем компании. Непосредственные поставки рыбы конечным потребителям реализуются по договорённости по разным случаям: летнее барбекю, торжество, частные рауты, и.т.д..

2.1.5 Тршебоньский карп

Защищенное географическое наименование используется для продуктов, репутацию, свойства и качество которых можно приписать географическому происхождению. В определённой области должен проходить хоть бы один из этапов производства - подготовка, продукция или обработка.

Защищенное географический наименование «Тршебоньский карп» является гарантией высокого качества данного традиционного продукта чешского прудового рыбоводства. Наименование «Тршебоньский карп» было, в бывшей Чехословакии, в первый раз зарегистрировано в 1939 г. Однако, это наименование используется для карпов, разводимых в области города Тршебонь, на протяжении более чем 100 лет. В международном порядке карп защищён с 1967 г. в рамках так называемого Лиссабонского договора.

Европейская комиссия в 2007 г. одобрила защищенное географическое наименование «Тршебоньский карп», действующее во всех странах ЕС. Качество «Тршебоньского карпа» обусловлено, прежде всего, его разведением в чистой среде Тршебоньской котловины и использованием традиционных технологий разведения рыбы, созданных на основе естественной прудовой пищи. «Тршебоньский карп» разводится в прудах ограниченной области Тршебоньской котловины. Конкретная порода или её скрещивание не важны для достижения качества собственного продукта. В ограниченной области происходит также размножение и разведение рыбы. Мясо из карпа отличается высоким качеством, низким содержанием жира и специфическим вкусом.

«Тршебоньский карп», как и другая пресноводная рыба, бесспорно относится к продовольственным продуктам питания, которые приносят пользу нашему здоровью. С точки зрения здорового питания мясо из карпа представляет собой рациональную пищу с содержанием легко усвояемых белков и низким содержанием жира. Регулярное потребление оказывает профилактическое воздействие против цивилизационных болезней и сердечно-сосудистых заболеваний. Благодаря своим свойствам, мясо из карпа используется для специальных диет.

К качествам, которые из «Тршебоньского карпа» делают ценный продовольственный продукт питания, также относится легко усвояемые белки с содержанием всех эссенциальных аминокислот.

Одновременно, мясо из пресноводной рыбы является важным источником многих минеральных веществ и витаминов. Особое внимание заслуживает состав рыбьего жира, так как он содержит в себе полезные для здоровья полиненасыщенные n-3 жирные кислоты, которые позитивно влияют на уровень холестерина в крови. Сверх того, «Тршебоньский карп» производится в чистой среде, поэтому не нужно бояться содержания в его мышечной ткани инородных веществ, в отличие от некоторой морской рыбы.

Для его разведения используются сотни прудов Тршебоньской котловины. Исключительным продюсером карпа является АО «Rybářství Třeboň», которое занимается деятельностью на большинстве рыбоводных прудов в области города Тршебонь.

2.1.5.1 Пруд Свет

Своей площадью 215 гектаров пруд Свет является седьмым самым большим прудом в области города Тршебонь. Он расположен на южной окраине города Тршебонь. Его местонахождение и размер определяются массивной запрудой, защищающей город и его окрестности от наводнений. Пруд имеет неправильную форму. Питание пруда происходит за счёт Сполского ручья и Опатовского пруда. Данный пруд используется для разведения рыбы. Его ловят каждые два года. С 20 века пруд частично служит как место для отдыха (для рекреации, спорта), регулярно там проходят обзорные прогулки на теплоходе.

2.1.5.2 Пруд Рожмберг

Данный пруд называют чешским морем. Он является наибольшим хорошо сохранившимся прудом в Чешской Республике. Он расположен в 2 км. на север от города Тршебонь. Его строительство завершило золотую эпоху прудового рыбоводства в чешских землях в конце 16 века. Пруд Рожмберг - это, собственно, запруда над рекой Лужнице. Под главным выпускным отверстием продолжается естественное течение реки.

Неотъемлемой частью данного памятника прудового рыбоводства является Рожмбергский рыбацкий двор. Это этажное здание с сохранившейся штукатуркой

в стиле ренессанс. Здание служило для размещения управляющего пруда. Рыбацкий двор является единственным в ЧР зданием в стиле ренессанс указанного типа.

Пруд Рожмберг - это раритет также благодаря своей электростанции. Несмотря на то, что во всем мире существует много небольших электростанций, использующих водную энергию, ни одна из них не создана под запрудой искусственного сооружения, первичной функцией которого является разведение рыбы.

Следующее интересное место - выпускное отверстие "Самка", использованное в прошлом во время облова пруда. До сих пор сохранилось очертание трубопровода и остатки каменной лестницы. На этом месте небольшой, каменный памятник с крестом. На подставке вырыты 3 закреплённых карпа и надпись: "Здесь был убит браконьер из-за трёх карпов". Эта надпись напоминает о событии 1846 г., когда был в стычке убит браконьер.

Вокруг пруда находится научная велосипедная дорожка «Рожмберг», которая на 8 информационных досках подробно информирует туристов о пруде и его окрестностях.

2.2 ВYБЕРОВÉ SLOVNÍKY

2.2.1 Výběrový slovník rybářského průmyslu

аквакультура , -ы, <i>жс.</i>	akvakultura
амур , -а, <i>м.</i>	amur
ассортимент , -а, <i>м.</i>	sortiment
торговый ассортимент	obchodní sortiment
бассейн , -а, <i>м.</i>	povodí
бьеф , -а, <i>м.</i>	hladina (např. přehrady)
водоснабжение , -а, <i>с.</i>	zásobování vodou
водохранилище , -а, <i>с.</i>	vodní nádrž
вылов , -а, <i>м.</i>	výlov
осенние выловы	podzimní výlovy
вылупление , -я, <i>с.</i>	líheň
вылупление рыбы	rybí líheň
выпускное отверстие	výpust'
добыча , -и, <i>жс.</i>	získávání, dobývání, těžba
дары моря	dary moře
запруда , -ы, <i>жс.</i>	hráz
жир , а, <i>м.</i>	tuk
рыбий жир	rybí tuk
икра , -ы, <i>жс.</i>	kaviár
щучья икра	kaviár ze štiky
кальмар , -а, <i>м.</i>	kalmar
карака́тица , -ы, <i>жс.</i>	sépie obecná
карась , -я, <i>м.</i>	karas
консервы , -ов, <i>только мн. число</i>	konzerva
рыбные консервы	rybí konzerva
копчёный	uzený
копчёная рыба	uzená ryba, uzenáč
леска , -и, <i>жс.</i>	vlasec (rybářský)
линь , -я, <i>м.</i>	lín

лосось, -я, м.	losos
магазин, -а, м.	prodejna
рыбный магазин	prodejna s rybami, rybárna
фирменный магазин	firemní prodejna
специализированный магазин	specializovaná prodejna
малёк, -лька, м.	plůdek, potěr (rybí apod.)
молоки, -ок, только мн.ч.	mlíčí
море, -я, с.	moře
морепродукты, -ов, только мн.ч.	dary moře
мясо, -а, с.	maso
мясо из карпа	kapří maso
насадка, -и, ж.	návnada, nástraha
нерест, -а, м.	výtěr
искусственный нерест	umělý výtěr
озеро, -а, с.	jezero
окунь, -я, м.	okoun
откорм, -а, м.	výkrm
осьминог, -а, м.	chobotnice
палтус, -а, м.	platýs
пища, и, ж.	potrava
естественная прудовая пища	přirozená rybniční potrava
площадь, -и, ж.	výměra
подсачок, -чка, м.	podběrák
помещение, -я, с.	prostor, místnost
складские помещения	skladové prostory
портовое хозяйство	přístavní zařízení
продажа, -и, ж.	prodej
палаточная, лоточная продажа	Stánkový, pouliční prodej
продукт, -а, м.	produkt
рыбные товары	rybí produkty
пруд, -а, м.	rybník
специализированные пруды	specializované rybníky
рыбоводный пруд	chovný rybník

прудовой	rybniční
прудовое хозяйство	rybniční hospodářství
прудовая площадь	rybniční plocha
прудовое рыбоводство	rybníkářství
разведение , -я, с.	chov
разведение карпа	chov kapra
кумулятивный метод разведения	kumulativní metoda chovu
двухступенчатый метод разведения	dvoustupňová metoda chovu
трёхступенчатый метод разведения	třístupňová metoda chovu
регент , -а, м.	regent
река , -и, жс.	řeka
ресурс , -а, м.	zdroj, pramen
ресурсы озера	jezerní zdroje
ручей , -чья, с.	potok
рыба , -ы, жс. (только един. число)	ryba/ryby
белая рыба	bílá ryba
пресноводная рыба	sladkovodní ryby
морская рыба	mořské ryby
замороженная рыба	zamražené ryby
охлаждаемая рыба	chlazené ryby
удить рыбу	lovit ryby na udici
вяленая рыба	sušená ryba
красная рыба	losos (v přenes. význ.)
рыбоперерабатывающий	rybozpracující
рыбовод , -а, м.	rybníkář
рыболовный	rybářský
разрешение на рыбную ловлю	rybářský lístek
рыболовный крючок	rybářský háček
рыболовство , -а, с.	rybolov
спортивное рыболовство	sportovní rybolov
любительское рыболовство	rekreační rybolov
океаническое рыболовство	oceánský rybolov
садок , -дка, м	sádka

сельдь , -и, <i>жс.</i>	sled', slaneček
система , -ы, <i>жс.</i>	soustava, systém
водохозяйственная система	vodohospodářská soustava
снасть , -и, <i>жс.</i>	nářadí, náčiní (např. rybářské)
сортимент , -а, <i>м.</i>	sortiment
среда , -ы, <i>жс.</i>	prostředí
чистая среда	čisté prostředí
судак , а, <i>м.</i>	candát
товар , -а, <i>м.</i>	produkt
толстолобик , -а, <i>м.</i>	tolstolobik
трубопровод , -а, <i>м.</i>	potrubí
удочка , -и, <i>жс.</i>	rybářský prut
удилище , -и, <i>жс.</i>	rybářský prut
улов , а, <i>м.</i>	úlovek
упаковка , -и, <i>жс.</i>	obal, balení
управляющий рыболовным хозяйством	porybný
форель , -и, <i>жс.</i>	pstruh
щука , -и, <i>жс.</i>	štika
экипировка , -и, <i>жс.</i>	vybavení, výbava

2.2.2 Výběrový slovník ekonomické a obchodní sféry

агента ство, а, с.	agentura, kancelář
акционер , -а, м.	akcionář
мелкий акционер	drobný akcionář
акционер с большинством голосов	majoritní akcionář
аукцион , -а, м.	aukce, dražba
бизнесмен , -а, м.	obchodník
владение , -я, с.	vlastnictví
личное владение	osobní vlastnictví
вывоз , -а, м.	vývoz, export
дело , -а, с.	obchod
деятельность , -и, ж.	činnost
административная деятельность	administrativní činnost
конкурентная деятельность	konkurenční činnost
предмет деятельности	předmět činnosti
торговая деятельность	obchodní č.
директор , -а, м.	ředitel
генеральный директор , гендиректор	generální ředitel
доля , -и, ж.	podíl
доля в экспорте	podíl na exportu
доля в обороте	podíl na obratu
доля имущества	spoluvlastnický podíl
львиная доля	lví podíl
доставка , -и, ж.	dodávka
заказчик , -а, м.	zákazník
отбить покупателей	odloudit zákazníky
внешний покупатель	zahraniční zákazník
внутренний покупатель	domácí z.
заработная плата	mzda, plat
инфраструктура , -и, ж.	infrastruktura
итог , а, м.	závěr, výsledek
общий итог	celkový výsledek

качество , -а, с.	kvalita
повы <u>с</u> ить <u>к</u> ачество	zvýšit kvalitu
руч <u>а</u> ться за <u>к</u> ачество товара	ručit za kvalitu zboží
коммерция , -и, жс.	obchod
заним <u>а</u> ться <u>к</u> оммерцией	zabývat se obchodem
концерн , -а, м.	koncern
банков <u>с</u> кий <u>к</u> онцерн	bankovní k.
<u>к</u> онцерн <u>п</u> редприятий	koncern podniků
координировать	koordinovat
координировать <u>п</u> родажу	koordinovat prodej
купля , -и, жс.	koupě
<u>о</u> птовая <u>к</u> упля	koupě ve velkém
логистика , -и, жс.	logistika
<u>к</u> ачественная <u>л</u> огистика	kvalitní logistika
объём , -а, м.	objem
<u>о</u> бщий <u>о</u> бъём	celkový objem
<u>о</u> бъём <u>п</u> о <u>э</u> кспорту	objem vývozu
оборот , -а, м.	obrat
повы <u>ш</u> ающийся <u>о</u> борот	rostoucí obrat
<u>р</u> ыночный <u>о</u> борот	tržní obrat
товаро <u>о</u> брот	obrat zboží
обработка , -и, жс.	zpracování
обработ <u>к</u> а <u>д</u> анных	zpracování dat
общество , -а, с.	společnost
дочер <u>н</u> ее <u>о</u> бщество	dceřiná společnost
акционер <u>н</u> ое <u>о</u> бщество, АО	akciová společnost, a.s.
<u>о</u> бщество с <u>о</u> граниченными возмож <u>н</u> остями, ООО	společnost s ručením omezeným, s.r.o.
орган , -а, м.	orgán
законодатель <u>н</u> ые <u>о</u> рганы	zákonodárné orgány
рекомендатель <u>н</u> ый <u>о</u> рган	poradní orgán
устав <u>н</u> ый <u>о</u> рган	statutární orgán
организация , -и, жс.	organizace

головная организация	hlavní organizace
некоммерческая организация	nezisková o.
сбытовая организация	odbytová o.
основание , -я, с.	zřízení
отрасль , -и, жс.	odvětví
палата , -ы, жс.	komora
верхняя/нижняя палата парламента	horní/dolní komora parlamentu
палата императора	královská komora
промышленная палата	průmyslová k.
торговая палата	obchodní k.
партнёр , -а, м.	partner
бизнес-партнёр	podnikatelský partner
равноправный п.	rovnoprávny partner
сильный партнёр	silný p.
стабильный партнёр	stabilní p.
переработка , -и, жс.	zpracování
переработка рыбы	zpracování ryb
период , -а, м.	doba, období
отчётный период	zúčtovací období
покупатель , -я, м.	zákazník
покупка , -и, жс.	koupě
покупка в кредит	koupě na splátky
поставка , -и, жс.	dodávka
недопоставка	neúplná dodávka
поставка за границу	zahraniční dodávka
поставщик , -а, м.	dodavatel
главный поставщик	hlavní dodavatel
поставщик, работающий по договору	smluvní dodavatel
потребитель , -я, м.	spotřebitel
конечный потребитель	konečný spotřebitel
предприимчивость , -и, жс.	podnikavost
экономическая предприимчивость	ekonomická podnikavost
прилавок , -а, м.	prodejní pult

продажа , -и, <i>жс.</i>	prodej
опт <u>о</u> вая прода <u>ж</u> а	velkoobchodní prodej
прода <u>ж</u> а по сни <u>ж</u> енным це <u>н</u> ам	prodej za snížené ceny
прям <u>а</u> я прода <u>ж</u> а	přímý prodej
роз <u>н</u> ичная прода <u>ж</u> а	maloobchodní prodej
продукция , -и, <i>жс.</i>	produkce
годо <u>в</u> ая проду <u>к</u> ция	roční produkce
отечес <u>т</u> венная проду <u>к</u> ция	domácí produkce
проект , -а, <i>м.</i>	projekt
разра <u>б</u> отать про <u>е</u> кт	vypracovat projekt
работник , -а, <i>м.</i>	pracovník
реорганизация , -и, <i>жс.</i>	reorganizace
реорган <u>и</u> зация акци <u>о</u> нерного о <u>б</u> щества	reorganizace akciové společnosti
результат , -а, <i>м.</i>	výsledek
эконом <u>и</u> ческие резу <u>л</u> ьт <u>а</u> ты	ekonomické výsledky
руководство , -а, <i>с.</i>	vedení
руковод <u>с</u> тво заво <u>д</u> а	vedení podniku
рыбохозяйственный	rybářský
рыбох <u>о</u> зяйственный комп <u>л</u> екс	r. průmysl
рынок , -а, <i>м.</i>	trh
внутрен <u>н</u> ий рынок	domácí trh
внеш <u>н</u> ий рынок	zahraniční trh
приграниц <u>н</u> ый рынок	příhraniční trh
ры <u>б</u> ные ры <u>н</u> ки	trhy s rybami
сущес <u>т</u> вовать на ры <u>н</u> ке	existovat na trhu
сбыт , -а, <i>м.</i>	odbyt
долгоср <u>о</u> чный с <u>б</u> ыт	dlouhodobý odbyt
сбыто <u>в</u> ая организ <u>а</u> ция	odbytová organizace
сделка , -и, <i>жс.</i>	obchod
раз <u>о</u> вая с <u>д</u> ел <u>к</u> а	jednorázový obchod
прям <u>а</u> я с <u>д</u> ел <u>к</u> а	přímý obchod
собственность , -и, <i>жс.</i>	vlastnictví
государ <u>с</u> твенная с <u>о</u> бс <u>т</u> венность	vlastnictví státu

с <u>о</u> бственность по до <u>л</u> ям	podílové v.
со<u>в</u>ет , -а, <i>м.</i>	rada
наблюдательный со <u>в</u> ет	dozorčí rada
созд<u>а</u>ние , -я, <i>с</i>	zřízení, založení
со<u>р</u>т , -а, <i>м.</i>	kvalita
пер <u>в</u> ый со <u>р</u> т	prvotřídní kvalita
состав<u>л</u>ять	činit, stát
це <u>н</u> а со <u>с</u> то <u>в</u> ляет...	cena činí...
со<u>т</u>рудник , -а, <i>м.</i>	pracovník
со<u>т</u>рудничество , -а, <i>с.</i>	spolupráce
устан <u>о</u> вить со <u>т</u> рудни <u>ч</u> ество	navázat spolupráci
специ<u>а</u>лизация , -и, <i>ж.</i>	specializace
сп<u>р</u>ос , -а, <i>м.</i>	poptávka
неп <u>о</u> сто <u>я</u> нный сп <u>р</u> ос	nestálá poptávka
потре <u>б</u> ительский сп <u>р</u> ос	spotřebitelská poptávka
растущий сп <u>р</u> ос	rostoucí p.
сп <u>р</u> ос на то <u>в</u> ар <u>ы</u>	poptávka na zboží
с<u>р</u>едство , -а, <i>с.</i>	prostředek
матери <u>а</u> льные с <u>р</u> едства	materiální prostředky
финан <u>с</u> овые с <u>р</u> едства	finanční prostředky
то<u>р</u>го<u>в</u>ец , -а, <i>м.</i>	obchodník
то<u>р</u>го<u>в</u>ля , -и, <i>ж.</i>	obchod
внутренняя то <u>р</u> го <u>в</u> ля	vnitřní obchod
при <u>б</u> ыль <u>н</u> ая то <u>р</u> го <u>в</u> ля	výnosný obchod
фи<u>л</u>и<u>а</u>л , -а, <i>м.</i>	pobočka
фи<u>р</u>ма , -ы, <i>ж.</i>	firma
матери <u>н</u> ская фи <u>р</u> ма	mateřská firma
фи <u>р</u> ма-покуп <u>а</u> тель	nákupní firma
ф.-пост <u>а</u> вщик	dodavatelská f.
х<u>о</u>лдинг , -а, <i>м.</i>	holding, sdružení podniků
э<u>к</u>спорт , -а, <i>м.</i>	export, vývoz
э<u>к</u>спорт<u>и</u>ровать	exportovat, vyvážet

2.3 KOMENTÁŘ K PŘEKLADU

2.3.1 Lexikální rovina překladu

2.3.1.1 Překlad vlastních jmen a místních názvů

S problematikou překladu vlastních jmen a názvů zeměpisných míst se můžeme setkat poměrně často. Nejběžnějšími způsoby jejich překladu jsou některé z typů tzv. překladatelských transformací, např.:

1. transliterace – metoda, při které je reprodukována grafická podoba cizojazyčného slova (Vysloužilová, Machalová 2011: 9).

Srovnej příklad z našeho překladu:

<i>Jan Hůda</i>	<i>Ян Гуда</i>
<i>Rožmberk</i>	<i>Рожмберг</i>
<i>Třeboň</i>	<i>Тршебонь</i>

Srovnej příklad S. Žaži (1999, 57):

<i>Prostějov</i>	<i>Простеев</i>
<i>Střelice</i>	<i>Стршелице</i>
<i>Jihlava</i>	<i>Йиглава</i>

Jak připomíná S. Žaža (1999, 57), víceslovné názvy se z češtiny do ruštiny překládají se spojovníkem, např.

<i>Moravský Krumlov</i>	<i>Моравски-Крумлов</i>
<i>Černá nad Tisou</i>	<i>Черна-над-Тисоу</i>
<i>Gerlachovský štít</i>	<i>Герлаховски-Штит</i>

Příklady z našeho překladu:

<i>Mariánské Lázně</i>	<i>Марианске-Лазне</i>
<i>Kutná Hora</i>	<i>Кутна-Гора</i>

2. transplantace – metoda, která je založená na přenesení grafémů lexikálních jednotek z jednoho jazyka do druhého, cílového jazyka. Jejím nejčastějším projevem je neshoda cyrilice a latinky. Jak říkají E. Vysloužilová a M. Machalová, „vzrůstající obliba transplantace má příčinu v jednoduchosti, nenáročnosti na čas a překladatelské úsilí a v neposlední řadě i eliminaci možné deformace grafické podoby vlastního jména“ (Vysloužilová, Machalová 2011: 13). Příklady z našeho překladu:

*..., и уже 4 года занимает одну из самых высоких позиций в рейтинге **Czech Top 100**.*

*Главный офис общества находится в здании самого важного члена Группы – АО «**Рыбářství Třeboň**»,...*

3. transkripce – metoda, při které je reprodukována zvuková podoba cizojazyčného slova (Vysloužilová, Machalová 2011: 9). Například:

management   *менеджмент*

image   *имидж*

2.3.1.2 Překlad termínů

Jak říká V. Straková (1994: 90), „rámcem textu je dáno centrální postavení termínu jakožto jednotky vysoce autonomní, přesně vymezené. Termín je nezávislý na svém kontextu i na etymologickém významu. Má být tvořen co nejúsporněji, zkratky mají připomínat svou podobou slovní jednotku, aby se s nimi dalo v textu dobře pracovat“.

Zajímavými termíny, se kterými jsme se při překladu setkala, byla tzv. Chráněná označení EU. „Chráněná označení EU je systém tří označení EU určených k ochraně a propagaci jmen kvalitních zemědělských výrobků a produktů“ (WWW 11.). V Evropské unii se používají tato tři označení s příslušnými logy:

PDO (Protected designation of Origin) – chráněné označení původu

PGI (Protected Geographical Indication) – chráněné zeměpisné označení

TSG (Traditional Speciality Guaranteed) – zaručená tradiční specialita

Při překladu z češtiny do ruštiny se ale vyskytl menší problém. Ve slovnících jsme příslušný ekvivalent k PGI neobjevili, zkusili jsme tedy použít internetový překladač. Ten nám ovšem daný výraz přeložil opět pouze pod již zmíněnou anglickou zkratkou. Nakonec jsme podle slovníku zkoušeli překládat jednotlivá slova a zadávat je na vyhledávání do ruských internetových stránek. Podle článků, ve kterých se slovní spojení nejčastěji vykytovalo, jsme usoudili, že nejčastěji vyskytovaný ekvivalent bude ten správný, tj. *Защищенное географическое наименование*

Dalšími problematickými místy se staly výrazy týkající se oblasti rybářství a rybníkářství. V této chvíli jsme opravdu hodně postrádali česko-ruský rybářský slovník, jelikož nad dohledáváním ekvivalentů pro tato slova v českém jazyce jsme strávili poměrně mnoho času. Nakonec jsme si museli poradit kombinací slovníků, internetových slovníků a také excerpce z originálních ruských textů na toto téma. Pokud žádný ze zdrojů přesný termín neposkytl, přistoupili jsme ke generalizaci (zobecnění) nebo multiverbizaci a upravili jsme termíny tak, aby dávaly v ruském jazyce smysl, i když jejich překlad není úplně přesný. Příklady z našeho překladu:

<i>rybí líheň</i>	<i>место, где рождается рыба</i>
<i>váčkový plůdek</i>	<i>рыбья молодь</i>
<i>sádkové kapacity</i>	<i>садки</i>

2.3.1.3 Multiverbizace

Jinými spornými body se stala ekvivalentnost některých slov. Dříve se ekvivalencí rozumělo převedení veškeré informace výchozího textu do textu cizího. Dnes už nejde o to, abychom použili stejné jazykové prostředky, ale spíše aby ty zvolené plnily stejnou funkci. V našem překladu se objevila místa, kde nám ruština neumožnila použít doslovný překlad, bylo tak zapotřebí najít ekvivalenty v opisném tvaru:

ekonomicky stabilizován (originál), экономически стабилизирован (první pracovní varianta), стабилизирован в плане экономики (konečná verze)

působí preventivně (originál), превентивно действует (první pracovní varianta), оказывает профилактическое воздействие (konečná verze)

*Rozšířením Skupiny o (originál), Расширяя Группу о дальнейшего члена (první pracovní varianta), **Приняв в Группу дальнейшего члена** (konečná verze)*

*...na kterých firma hospodaří (originál), ...на которых компания хозяйствует (první pracovní varianta), ... на которых компания **ведёт хозяйство** (konečná verze)*

2.3.2 Gramatická rovina překladu

Při překladu z češtiny do ruštiny patří chyby v mluvnických kategoriích k jedněm z nejběžnějších. Jedná se především o chyby v čísle, rodě nebo pádě.

2.3.2.1 Číslo

Problémy vznikají nejčastěji vlivem mateřského jazyka, jelikož podstatná jména v jednotném čísle v českém jazyce nemusí být automaticky v jednotném čísle i v jazyce ruském, to samé platí o jménech v čísle množném. Interference vznikají nejčastěji u slov, jako je například *информация, опыт, рыба, багаж, мебель*, která jsou v ruštině pouze v jednotném čísle, nebo např. u slov, jako jsou *фрукты, духи, ножницы*, která jsou v ruštině pouze v čísle množném (Machalová 2011).

2.3.2.2 Rod

Jak uvádí V. Straková (1989: 203-205), „Při stylizaci ruských referativních textů je třeba mít na paměti, že vedle značných shod mezi (češtinou a ruštinou) v rodovém zařazení podstatných jmen je zde i celá řada rozdílů“.

Na jedné straně tedy máme slova se shodnou gramatickou charakteristikou, z našeho překladu jsou to například slova

rybník

пруд

klášter

монастырь

zařízení

оборудование

Na straně druhé se ale objevuje celá řada rozdílů, např.

metoda (ž.r.)

метод (m.r.)

problém (m.r.)

проблема (ž.r.)

jev (m.r.)

явление (s.r.)

chov (m.r.)

разведение (s.r.)

2.3.3 Syntaktická rovina překladu

2.3.3.1 Slovosled

V ruském jazyce existuje mnoho pravidel, podle kterých je ve větě určován pořádek slov. Ovšem pro překlad z češtiny do ruštiny jsou nejdůležitější dva typy, ve kterých se také nejvíce chybuje:

1. podmět v ruské větě stojí před slovesem i v případě, že se na prvním místě ve větě nachází vedlejší větný člen (toto pravidlo odlišuje ruský jazyk od českého) (Kapitánová 2013: 43). Například:

Ve druhé polovině 16. století polevila činnost rybníkářů...

Во второй половине 16 века деятельность управляющих рыбноводческим хозяйством утихла...

V podzimních termínech se začínají strojit rybníky na výlovy a ...

Осенью пруды начинают украшать для обловов, и...

Od té doby existovalo Rybářství Třeboň v různých podobách....

С тех пор Рыбářství Тřeboň существовало в разных формах...

2. interpoziční slovosled (tzv. obmykání). Je typický především pro odborný a publicistický styl, v běžné řeči se ale téměř neuvádí. Spočívá v tom, že mezi přívlastek a určované substantivum mohou být vloženy výrazy

rozvíjející přívlástek. Při překladu z češtiny do ruštiny musíme tento interpoziční slovosled aktivně vytvořit. Srov. př. z našeho překladu:

*...společnosti FISH MARKET a.s., která je jedinou **uznanou organizací v ČR**...*

*...общества АО FISH MARKET, которое является единственной **признанной в ЧР** организацией...*

*...a **technického zázemí, jež tvoří**...*

*...и **технического оборудования, в состав которого входит**...*

*... **tudíž se nemusíte obávat obsahu cizorodých látek v jejich svalovině**...*

*...не нужно бояться содержания в его **мышечной ткани инородных веществ**...*

2.3.3.2 *Větná kondenzace*

Při překládání z češtiny do ruštiny se můžeme velmi často setkat s tzv.kondenzací, nebo-li zhuštěním textu. Tento jev je typický pro ruský jazyk a to nejčastěji ve formě přechodníků nebo přídavných jmen slovesných. Setkat se s nimi můžeme především v odborném, administrativním nebo publicistickém stylu. Do českého jazyka je možné tyto jevy překládat vedlejší větou, přechodníkem nebo hlavní větou. Proto je vhodné také při překladu z češtiny do ruštiny tuto kondenzaci zachovávat (Kapitánová 2013: 69). Srov. př. z našeho překladu:

*...a od **samého začátku** sloužily k chovu kapra, **který byl**...*

*...и с **самого начала** были рассчитаны на разведение карпа, **являющегося**...*

*Polohu a velikost rybníka určuje **mohutná hráz, která chrání**...*

*Местонахождение и размер пруда определяются **массивной запрудой, защищающей** город...*

*...na **dceřinou společnost FED s.r.o., která vznikla**...*

*...в **дочернее общество ООО «FED», возникшее**...*

2.3.3.3 *Trpný rod*

Jak říká E. Vysloužilová (1993: 7), „Je-li činitelem děje osoba nebo kolektivní činitel, je v ruštině trpná konstrukce, kdežto čeština dává přednost činnému vyjádření“. Užití trpného rodu je typické především pro odborné texty, kde je uplatňován především díky své větší formálnosti. Např.

Kapra pokládali za nejchutnější rybu...

Карп считался самой вкусной рыбой...

2.3.4 Zhodnocení slovníků při překladu

Při našem překladu bylo samozřejmostí vyhledávání neznámých slov ve slovnících. Snažili jsme se nehledat všechna slova v jednom slovníku, ale používat více zdrojů, a to jak elektronických, tak knižních. Domnívali jsme se, že zvláště ty novější slovníky budou více rozmanité a nabídnou nám více ekvivalentů, jak daný výraz přeložit. Je pravdou, že například ve slovníku vydavatelství Leda (Sádlíková: 2005) nám byl velmi nápomocný oddíl zeměpisných názvů z češtiny do ruštiny. Zde jsme našli a upřesnili si spoustu výrazů z našeho překladu, které nám elektronický slovník nepřeložil, nebo jejichž překladem jsme si nebyli úplně jistí, např. *Триебонь, Кутна-Гора, Марианске-Лазне, Рожмберг*.

Po přeložení celého textu jsme ale nakonec usoudili, že výrazy, týkající se rybářství a rybolovu, jsou ve slovnících přeloženy téměř všude stejně. A to ať už se jedná o slovníky z 80. nebo 90. let 20. století nebo o novější slovníky, vydané pouze před několika lety.

Jiným problémem se staly výrazy, jejichž ekvivalent jsme nenašli ani ve slovnících knižních, ani v elektronických. V tu chvíli jsme se pokusili zadat daný výraz do různých internetových encyklopedií se snahou o nalezení výrazu, který by svým věcným významem odpovídal výrazu v překládaném textu. Ne vždy se ale tento problém dal rychle a snadno vyřešit, jelikož ani výkladové encyklopedie neobsahovaly vždy výraz s významem, který jsme potřebovali. V těchto případech jsme se uchýlili ke konzultaci s vedoucí práce a pokusili jsme se společně tato sporná místa vyřešit. Ať už excerpčí z anglických encyklopedií a ruských článků na téma rybářství, nebo také s pomocí opisného překladu v případě, kdy se nám shodný výraz v ruštině nepodařilo nalézt.

Domníváme se, že nakonec se nám podařilo přeložit všechny sporné výrazy tak, aby v daném kontextu dávaly plný smysl.

ZÁVĚR

Jako téma bakalářské práce jsme si vybrali Komentovaný překlad prezentace podniku. Volba toho správného podniku nebyla příliš těžká, jelikož jsme se mohli díky rodinnému konzultantovi ve firmě FISH MARKET a.s., která je součástí podniku Rybářství Třeboň hld. a.s., opřít při vypracovávání práce také o zdroje, které nejsou obsaženy na internetových stránkách. Cílem naší práce bylo především informovat prostřednictvím ruského překladu o rybářství a rybníkářství, které mají v Česku dlouhou tradici, sahající téměř až do 12. století. Přesto málo kdo ví, že firma Rybářství Třeboň a.s. patří k největším a nejvýznamnějším vývozcům ryb v Evropě.

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části jsme poukázali na překladatelské transformace jako na velmi užitečnou pomoc při překládání. Zjistili jsme že překladatel, který si všechny překladatelské transformace důkladně prostuduje a naučí se je používat, má velkou šanci vyvarovat se zbytečným chybám v překládaném textu. Dále jsme se zabývali problematikou překladu vlastních názvů. Tento jev budí téměř u každého překladatele pochybnosti a pocit nejistoty. Při pátrání, jak nejlépe dané jevy překládat, jsme dospěli ke dvěma nejčastějším metodám: první možností je překládat vlastní názvy transliterací, čili „metodou, při které je reprodukována grafická podoba cizojazyčného slova“ (srov. kapitola 2.3.1.1), druhá možnost představuje prostý překlad daného výrazu (srov. kapitola 1.2).

Praktická část je tvořena samotným překladem prezentace podniku a jeho komentářem. V něm jsme se snažili poukázat na problematická a sporná místa při překládání. Jak se ukázalo, největší komplikací pro nás představoval překlad českých termínů, které se vyskytují pouze v oblasti rybářství a rybníkářství, a ne všechny mají své ekvivalenty také v ruském jazyce. Hlavním problémem se stalo nalezení ekvivalentů, které by byly vhodné především svou věcnou podstatou a zapadaly smysluplně do textu. Nejlepším řešením v tomto případě bylo hledání termínů ve slovnících, v internetových slovnících, v encyklopediích, a pokud i tyto prameny selhaly, pokusit se excerpí z ruských textů na dané téma získat co nejpřesnější ekvivalent. Domníváme se, že veškeré termíny v textu tak dávají plný smysl.

РЕЗЮМЕ

Темой нашей дипломной работы является перевод презентации предприятия с комментариями. Выбор подходящего предприятия не оказался сложным, так как директором компании АО «FISH MARKET», которая принадлежит к холдингу АО «Rybářství Třeboň», является близкое нам лицо. Благодаря тому, мы могли полагаться и на те источники, которые общедоступны в Интернет-сайтах. Цель моей работы - информировать посредством русского перевода о рыбоводстве и прудовом рыбоводстве, имеющие в Чехии продолжительную историю, доходящую почти до 12 века. Тем не менее, только незначительная часть общества знает, что компания АО Rybářství Třeboň относится к крупнейшим и важнейшим экспортёрам рыбы в Европе.

Наша работа разделена на две части. Первая, теоритическая часть, содержит в себе три главы. В первой главе мы занялись переводческими трансформациями, которые делятся на три главных типа - грамматические, лексические и лексическо-грамматические. Знание переводческих трансформаций очень важно для всех переводчиков. Благодаря ним мы можем избежать многих грамматических или лексических ошибок. Лексические трансформации занимают внутренним содержанием переводимого текста. Следовательно, они относятся к семантической стороне лексических единиц. Существует шесть типов лексических трансформаций - транскрипция, транслитерация, калькирование, трансплантация, конкретизация и генерализация. Грамматические трансформации при переводе возникают ввиду разнообразных структур языков. Лексическое содержание не меняется, меняются только грамматические категории. Основные типы грамматических трансформаций - замена грамматических категорий, замена частей речи, замена членов предложения, мультивербизация и универбизация, замена грамматического статуса предложных конструкций, замена порядка слов в предложении и синтаксическая конденсация (компрессия). Лексическо-грамматические трансформации, по сравнению с вышеуказанными трансформациями, употребляются гораздо меньше. Частейшими типами являются антонимический перевод, расширение информации, экспликация, компенсация и общее переосмысление.

Вторая глава занимается переводом собственных названий. Вопреки тому, что перевод собственных названий относится к общеизвестным проблематическим

темам, подходящих публикаций практически нет. Существует лишь немного публикаций, включающих в себя данную тему. Описывая перевод приведённых проблематических явлений, мы пользовались, прежде всего, двумя публикациями: Йиржи Газда - "Динамика и интернациональность словарного запаса современного русского языка" (Gazda 2002) и С. Влахов, С. Флорин - "Непереводимое в переводе" (Влахов, Флорин 1980). По мнению Й. Газды, важнейшую проблему в данном случае представляет наличие двух конкурентных алфавитов в Европе - латиницы и кириллицы. Он приводит два основных метода перевода - практическую транскрипцию и перевод. Последующими методами могут быть трансплантация и транслитерация. С. Влахов и С. Флорин приводят также два метода - транслитерацию и перевод. В некоторых случаях переводчики комбинируют разные варианты: они транскрибируют и, одновременно, приводят оригинальное название в скобках на латинском языке, либо они сначала приводят название на латинском языке, а потом употребляют его транскрибированную форму. В конце мы приходим к заключению, что для современных переводчиков самым лучшим и самым н методом перевода собственных названий является или транслитерация, т. е., по определению Й. Газды, "побуквенная передача иноязычного названия без учёта его произношения" (Gazda 2002: 112), или, так называемый, "зеркальный перевод", представляющий в документе как перевод текста, так и его оригинальную редакцию.

Последняя глава теоретической части посвящена проблематике рыбного рынка в Чешской Республике и в России. Если сравнить чешский и русский рынок, общая продукция рыбы в Чехии достигает в среднем 20 000 тон в год, наоборот в России она составляет приблизительно 4,2 мил. тон в год. Наблюдается, что Россия является большим и важным продюсером рыбы в мире. А что общее между Чехией и Россией? Икра. Россия вместе с другими государствами (Казахстаном, Ираном, Туркменистаном и Азербайджаном) относится к крупнейшим экспортёрам данного рыбного продукта. Наибольшими ресурсами икры являются Каспийское море (приблизительно 95 % общей продукции), Чёрной море или реки, как, напр., Амур или Дунай. Существует чёрная, зернистая икра, которую достают исключительно из осетровой рыбы и красная икра, которую достают из лососёвой рыбы. В 2011 г., после девяти лет, Россия опять открыла импорт икры в Чешскую Республику. Цена за один килограмм чёрной икры достигает в Европе приблизительно 90 000 крон.

Вторая часть работы - практическая, содержащая в себе три главы. Первая глава ориентирована на перевод презентации данного предприятия и истории прудового рыбоводства. В компанию холдинг АО «Rybářství Třeboň» входят два дочерних общества - АО «Rybářství Třeboň» и АО «FISH MARKET». АО «Rybářství Třeboň» является крупнейшим производителем пресноводной рыбы в Чешской Республике и в Европе (доля общей продукции рыбы в ЧР составляет около 15%). Кроме производства самой известной чешской рыбы - «Тршебоньского карпа», который получил «Защищённое географическое наименование», наименование, действующее во всей Европе, компания заботится также о откормах цыплят и утят дикой утки, или владеет охотничьими угодьями. С 1-ого января 2001 г. продажа живой, пресноводной рыбы производится при посредстве АО «FISH MARKET». К её главным продуктам, кроме карпа, относится и множество другой рыбы, например, лосось, амур, карась или окунь. Рыбу разводят в большом количестве прудов. Одними из самых известных являются пруды Свет и Рожмберг.

Вторая глава состоит из двух выборочных словарей. Первый словарь содержит слова, касающиеся рыболовной промышленности, второй информирует о словах из экономической или деловой сфер. Данные выражения встречались не только в презентации предприятия, но и в разных статьях, посвященных темам "рыба" и "рыбная ловля", потому что мы пытались составить целостный и более широкий обзор данной темы. Чтобы перевести слова с чешского на русский язык, мы пользовались классическими, электронными или толковыми словарями. Иногда случалось, что данное слово не имело свой эквивалент в языке перевода. Тогда нам приходилось переводить данное слово с помощью переводческих трансформаций, (напр. генерализации). Другой проблемой при переводе оказалось то, что, используя словарь, мы не всегда были уверены в том, что данный перевод правильный. В таких случаях мы вводили слово в интернет-энциклопедии или в поисковик с целью найти, напр., статью, в которой встречалось бы нужное слово в том же значении, как и в нашем переводе. Мы полагаем, что нам удалось перевести термины так, чтобы текст был вполне понятным.

Третья глава посвящена комментариям к переводу. В них мы привели проблематические и спорные места, возникшие при переводе. Данные места мы разделили на три уровня - лексический, грамматический и синтаксический уровень. На лексическом уровне появились следующие проблемы: перевод

собственных имён и названий. Самыми обыкновенными способами их перевода являются транслитерация, трансплантация или транскрипция. В нашем переводе мы использовали все три вышеприведенных способа. Проблематическим оказался и перевод терминов, прежде всего тех, которые касались рыболовной промышленности. Некоторые термины не имели свой точный эквивалент в русском языке, так что нам пришлось воспользоваться переводческой трансформацией - генерализацией, чтобы осмысленно перевести термин на русский язык. Кроме генерализации мы употребили и мультивербизацию, при помощи которой мы переводили однословные чешские названия, в русском языке традиционно образующие устойчивые словосочетания.

На втором, грамматическом уровне, мы занимались ошибками, которые встречаются, прежде всего, в грамматических категориях - в падеже, роде или числе. Проблемы с числом возникают часто под влиянием родного языка, потому что слова в единственном числе на чешском языке не всегда отвечают единственному числу и на русском языке, то же самое касается числа множественного.

Что касается рода, существует много слов, которые своим родом на чешском языке соответствуют роду на русском языке, но есть и ряд различных слов (напр. слово метод на русском языке мужского рода, на чешском женского, слово разведение на русском языке среднего рода, но на чешском мужского и так далее).

Относительно падежа, самой распространённой ошибкой является употребление родительного падежа множественного числа у одушевленных имён существительных. В таких случаях чешский язык, в отличие от русского, требует винительного падежа, совпадающего по форме с именительным. Частой ошибкой является так же употребление падежа в отрицательных предложениях.

Третий и последний уровень - синтаксический. На синтаксическом уровне встречаются следующие ошибки: 1-х: порядок слов в русском предложении. Он отличается от чешского тем, что подлежащее в русском предложении находится в препозиции, наоборот на чешском языке может быть и в постпозиции. 2-х: Так называемое обмыкание, при котором между определяющим и определяемым членами предложения стоит обстоятельство. Далее русский язык пользуется очень часто конденсацией, проявляющейся в большинстве случаев причастием или деепричастием. Чешский язык их,

в большинстве случаев, не употребляет, поэтому при переводе деепричастий и причастий у нас четыре возможности, как с этим справиться. Перевод придаточным предложением, главным предложением, деепричастием или предложно-именной конструкцией.

Последней проблематикой синтаксического уровня был страдательный залог, который из-за своей формальности, особенно в деловой сфере, применяется в русском языке на много чаще, чем в чешском..

В заключение нашей работы мы коснулись темы источников и словарей. При нашем переводе мы пользовались как книжными словарями, так и электронными и толковыми. Нужно сказать, что нас довольно удивил факт, что в старых изданиях словарей практически та же информация как и в новых. Мы предполагали, что новые словари содержат на много больше эквивалентов и незнакомых нам слов, но оказалось, что год издания вовсе не значителен. Перевод терминов из области рыбной ловли практически в каждом словаре тот же самый.

К работе прилагается и оригинальный текст презентации предприятия на чешском языке.

BIBLIOGRAFIE

1. GAZDA, J. *Орфографические проблемы передачи иноязычных названий в русском деловом тексте*. In: *Dynamika a internacionalizace slovní zásoby současné ruštiny*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita 2002, 109-116 - 121 s. ISBN 80-210-2780-0.
2. HULE, M. *Rožmberkův Krčín a Krčínův Rožmberk*. Třeboň: Carpio, 2004. ISBN 80-86434-08-7.
3. HULE, M. *Rybníkářství na Třeboňsku*. Třeboň: Carpio 2000. ISBN 80-86434-00-1.
4. KAPITÁNOVÁ, J. *Antologie textů ke srovnávací stylistice: komentáře a analýzy*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci 2013. 129 s. Skripta. ISBN 978-80-244-3350-9.
5. KAPITÁNOVÁ, J. Přednášky z předmětu *Stylistika*, KSR/STYL, ZS 2013b, Katedra slavistiky FF UPOL.
6. KUBOVÁ, N. Přednášky z předmětu *Analýza odborného textu*, KSR/AOT, ZS 2013, Katedra slavistiky FF UPOL.
7. STRAKOVÁ, V. *Termín jako překladatelský problém*. In: *Překládání a čeština*. Eds. KUFNEROVÁ, Z. – SKOUMALOVÁ, Z. 1. vyd. Jinočany: H&H 1994. 264 s. ISBN 8085787148.
8. STRAKOVÁ, V. *Referujeme rusky: příručka ruského odborného vyjadřování*. Vyd. 1. Praha: Academia 1989. 252 s. ISBN 8020001190.
9. VYCHODILOVÁ, Z. *Введение в теорию перевода для русистов*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci 2013. 83 s. Skripta. ISBN 978-80-244-3417-9.
10. VYSLOUŽILOVÁ, E. *Cvičebnice překladatelství a tlumočnictví pro ruštináře*. 1. vyd. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého 1993. 210 s. ISBN 8070673230.
11. VYSLOUŽILOVÁ, E. - MACHALOVÁ, M.. *Cvičebnice překlada pro rusisty. [I. díl], Politika, ekonomika*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011. 235 s. Učebnice. ISBN 978-80-244-2854-3.
12. ŽAŽA, S. *Ruština a čeština v porovnávacím pohledu*. 2. přeprac. vyd. Brno: Masarykova univerzita 1999. 122 s. ISBN 802102058X.

13. ŽVÁČEK, D. Kapitoly z teorie překladu. [Díl] 1, (Odborný překlad). 1. vyd. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého 1995. 51 s. ISBN 807067489X.
14. ВЛАХОВ, С., ФЛОРИН, С. *Непереводимое в переводе*. Москва: Московские отношения, 1980.

slovníky:

1. CSIRIKOVÁ, M. *Česko-ruský odborný slovník z oblasti ekonomické, politické a právní*. 2., upr. vyd. Praha: Linde Praha 2008. 369 s. ISBN 9788072017492.
2. *Чешско-русский словарь. I, А-О*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství 1976. 580 s. ISBN (Váz.).
3. *Чешско-русский словарь. II, П-Ž*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství 1976. 861 s. ISBN (Váz.).
4. KOROSTENSKI, J. – VÁGNEROVÁ, M. *Чешско-русский словарь для деловой сферы = Česko-ruský slovník pro obchodní sféru*. 1 vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2000. 386 s. ISBN 80-7040-434-5-110.
5. SÁDLÍKOVÁ, M. *Velký česko-ruský slovník*. 1. vyd. Praha: Leda; Slovanský ústav ČSAV 2005. xix, 1407 s. ISBN 8073350483.
6. VENCOVSKÁ, M. *Rusko-český slovník*. Vyd. 1. Voznice: Leda 2002. 1334 s. ISBN 8085927993.

internetové slovníky:

1. <http://seznam.cz> [online]. 2013 [cit. 2013-12-02]. Dostupné na WWW: <http://www.slovník.seznam.cz>
2. <http://google.cz> [online]. 2013 [cit. 2013-12-10]. Dostupné na WWW: <http://www.translate.google.cz/>
3. *Lingea Lexikon 5. Praktický slovník (angličtina, němčina, francouzština, španělština, ruština)*. Lingea 2011.

internetové zdroje:

1. <http://wikipedia.org> [online]. 2013 [cit. 2013-12-15]. Dostupné na WWW: <http://www.wikipedia.org> WWW 1.
2. <http://fish-seafood.ru> [online]. 2014 [cit. 2014-03-15]. Dostupné na WWW: <http://www.fish-seafood.ru/news/detail.php?ID=86567> WWW 2.
3. <http://rg.ru> [online]. 2014 [cit. 2014-03-15]. Dostupné na WWW: <http://www.rg.ru/2014/03/11/riba.html> WWW 3.
4. <http://eagri.cz/public/web/mze> [online]. 2014 [cit. 2014-03-05]. Dostupné na WWW: http://eagri.cz/public/web/mze/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/x2012_evropska-unie-podpori-ceske-rybare-i-v.html WWW 4.
5. <http://nase-voda.cz> [online]. 2014 [cit. 2014-03-05]. Dostupné na WWW: <http://www.nase-voda.cz/produkce-ryb-cr-loni-mirne-poklesla/> WWW 5.
6. <http://czech.ruvr.ru/> [online]. 2014 [cit. 2014-02-27]. Dostupné na WWW: <http://czech.ruvr.ru/2011/02/09/43629286> WWW 6.
7. <http://trebonsko.cz> [online]. 2013 [cit. 2013-10-28]. Dostupné na WWW: <http://www.trebonsko.cz> WWW 7.
8. <http://rybarstvi.cz> [online]. 2013 [cit. 2013-11-02]. Dostupné na WWW: <http://www.rybarstvi.cz> WWW 8.
9. <http://trebon.rybarstvi.cz> [online]. 2013 [cit. 2013-11-02]. Dostupné na WWW: <http://www.trebon.rybarstvi.cz> WWW 9.
10. <http://fishmarket.cz> [online]. 2013 [cit. 2013-11-06]. Dostupné na WWW: <http://www.fishmarket.cz> WWW 10
11. <http://trebonskykapr.cz> [online]. 2013 [cit. 2013-11-06]. Dostupné na WWW: <http://www.trebonskykapr.cz> WWW 11.

PŘÍLOHA – PREZENTACE FIRMY RYBÁŘSTVÍ TŘEBOŇ HLD. A.S. V ČESKÉM JAZYCE

HISTORIE RYBNÍKÁŘSTVÍ

První písemné záznamy o zakládání rybníků a o rybničním hospodářství v českých zemích jsou již z 11. a 12. století. Nejstarší rybníky tehdy patřily klášterům a od samého počátku sloužily k chovu kapra, který byl tehdy důležitým postním jídlem. Předkem evropské kulturní formy kapra byl kapr dunajského původu a brzy se ukázalo, že je velice vhodný pro chov v rybnících. Stejně úspěšných výsledků nemohlo být totiž dosaženo s žádnou jinou rybou. Kaprům se u nás dařilo, a tak české rybníkářství dosáhlo postupně co do počtu rybníků a produkce kaprů prvního místa v Evropě. Již středověké rybníkářství usilovalo především o kvalitu. Kapra pokládali za nejchutnější rybu a dostával přednost i před pstruhy a lososy.

Polovina 14. století se stala první významnou rozvojovou fází rybníkářství. Hospodářské tendence doby Karla IV. vedly i k nákladným stavbám rybníků. Zdokonalila se stavební technika. Stavěla se odvážná stavební díla jako např. rybníky Dvořiště a Velký rybník u Doks (Máchovo jezero). Karel IV. zřizoval rybníky z prostředků královské komory a nařizoval je stavět i stavům a městům, aby bylo postaráno o hojnost ryb pro výživu obyvatelstva.

Ve 14. století se stavěly pouze jednotlivé rybníky. Tomu odpovídala i tehdejší kumulativní metoda chovu, kterou bylo možno provozovat na jediném rybníce.

Počátkem 15. století první významné období rozvoje českého rybníkářství pokračuje a vrcholí. Metoda v chovu byla již dvoustupňová a odstranila hlavní nevýhody kumulativního chovu. Slibný rozvoj rybničního hospodářství však byl na půl století zbrzděn vzplanutím husitských válek a neklidnou dobou nepříznivou hospodářské podnikavosti.

Konec 15. a skoro celé 16. století je ve znamení další horlivé stavební činnosti, především budováním celých rybničních soustav. Příčinu lze vidět v objevení třístupňové metody chovu, která přinesla vynikající hospodářské výsledky. Dala rybám dobré podmínky růstu a rybníkům novou kvalitu – specializaci. Specializované rybníky se lišily především velikostí.

Koncem 15. století počala vznikat další velká rybniční soustava u Třeboně, která navazovala na starší síť rybníků a řek. Mocní Rožmberkové využívali

příznivých přírodních podmínek pro stavbu rybníků (1491 Koclířov, 1503–1505 Velký Tisý). Při jeho vyměřování a stavbě již působil myslivecký mládenec Štěpánek Netolický, který se roku 1515 stal novým třeboňským porybným. Byl to vynikající odborník a skvělý praktik. Roku 1506 vypracoval návrh rybniční soustavy na třeboňské pláni. Její osou se měla stát 45 km dlouhá Zlatá stoka, kterou začal stavět roku 1508 a během několika let ji i dokončil.

Jak uvádí M. Hule, délka této stoky je více než 45km a s jejím přispěním na ní bylo provozováno 19 mlýnů. (Hule, 2000, 21-22). Při stavbě využíval vhodné přírodní podmínky a proložil ho tak, aby vypouštěl všechny hlavní rybníky v Třeboňské kotlovině. Zlatá stoka zlepšila zásobování rybníků. Štěpánkove rybníky nevynikaly sice rozlohou, ale úrodností. Stavěl totiž mělké teplé rybníky, ve kterých se kaprům dobře dařilo. Když slavný fišmistr roku 1538 zemřel, zanechal jenom na třeboňském panství svým nástupcům 9 velkých a 37 menších rybníků.

V první polovině 16. století dosáhlo naše rybníkářství takové úrovně, že vzniklo pozoruhodné základní dílo. Olomoucký biskup Jan Dubravius sepsal totiž v letech 1535–1540 vše, co mohl v té době vědět zkušený rybníkář. Dalším z významných rybníkářů byl Mikuláš Ruthard z Malešova. Pocházel z okolí Kutné Hory a rybníkářství poznal ve službách Pernštejnů. Životním dílem se stala rybniční soustava v oblasti Chlumu u Třeboně. Jak uvádí M. Hule, jeho kariéra s příchodem Jakuba Krčina na Třeboň skončila. Zemřel někdy po roce 1576. (Hule, 2000, 43).

V druhé polovině 16. století polevila činnost rybníkářů v mnoha oblastech, proto ve výstavbě rybníků pokračovala pouze některá panství. Největšího rozvoje v té době bylo dosaženo na panství jihočeského rodu Rožmberků. O další rozšíření jihočeských rybničních soustav se zasloužil především podnikavý a odvážný Jakub Krčín z Jelčan a Sedlčan. Do rožmberských služeb nastoupil roku 1561 a o rok později se stal purkrabím na Krumlově. Již v roce 1569 ve věku 34 let byl jmenován regentem všech rožmberských panství. Cílem jeho práce byla snaha o zvýšení výnosu rožmberského hospodářství, stavěl dvory, pivovary, ovčiny a také rybníky.

Největší pozornost Krčín soustředil na rozšíření třeboňské rybniční soustavy. V roce 1570 zahájil odvážnou stavbu Nevděku (dnes Světa), a roku 1584 přistoupil ke stavbě svého životního díla, mohutného Rožmberka. Samotný velikán Rožmberk byl dokončen v roce 1589. Toho roku opustil také Krčín rožmberské služby a odstěhoval se na svůj statek Sedlčany, kde roku 1604 zemřel. Dá se říci, že v jeho díle vrcholí vývoj stavební techniky starého českého rybníkářství.

Konec 18. a počátek 19. století přinesl rušení rybníků ve velkém. Za padesát let, do roku 1840, byla v Čechách zrušena více než polovina rybníční plochy. Příčiny rušení rybníků je třeba hledat v celkových změnách tehdejšího zemědělství.

Zachovaly se především soustavy jihočeské. V ostatních oblastech Čech a Moravy proběhlo rušení rybníků v takovém rozsahu, že z někdejších důmyslných rybníčních soustav zbyla pouhá torza.

Druhá polovina 19. století je spojena s novým oživením rybníkářství na Třeboňsku a to především díky vrchnímu správci třeboňského velkostatku – Josefu Šustovi. Dnes tvoří zdejší rybníky 16 vodohospodářských soustav. Objem zatápěných prostorů je asi 390 mil. m³. Tento objem chrání Třeboňsko před povodněmi.

FIRMA RYBÁŘSTVÍ TŘEBOŇ HLD.

Rybářství Třeboň Hld. a.s. je mateřskou firmou holdingu, zahrnující dceřiné společnosti Rybářství Třeboň a.s., FISH MARKET a.s., kde je zároveň jediným akcionářem. Hlavním předmětem činnosti společnosti je správa majetku holdingu, realizovaná pronájemem rybníků, pozemků, staveb, bytů a nebytových prostor a prodejem nevyužívaných nemovitostí.

RYBÁŘSTVÍ TŘEBOŇ A.S.

Rybářství Třeboň a.s. je pokračovatelem historické tradice v chovu ryb, neboť většina vodohospodářských děl (rybníční soustavy, Zlatá stoka, a další), na kterých společnost hospodaří, byla postavena koncem 15. století a v průběhu 16. století za vlády českého šlechtického rodu Rožmberků. V rámci první pozemkové reformy v roce 1919 přešla většina rybníků, patřící tehdy Schwarzenbergům, do vlastnictví státu. Od té doby existovalo Rybářství Třeboň v různých formách státního vlastnictví až do 1. 5. 1992, kdy vznikla akciová společnost Rybářství Třeboň.

Rybářství Třeboň je největším výrobcem sladkovodních ryb v České Republice i v Evropě (podíl na celkové produkci ryb v ČR tvoří cca 15%). Společnost hospodaří na 7 426 ha rybníků (378 rybníků), z čehož v jejím vlastnictví je 6 867 ha a zbývající plochu si firma pronajímá od měst, obcí a soukromých majitelů. Roční produkce ryb činí cca 3 000 t, z toho 95% kapra a 5% vedlejších druhů ryb (lín, candát, štika, amur, tolstolobik, bílá ryba a okoun). Více než třetina produkce kapra tvoří kapr lysý.

Rybářství Třeboň a.s. disponuje rybí líhni a sádkovacími kapacitami, je provozovatelem vlastních rybářských revírů pro sportovní rybolovy, zabývá se výkrmem brojlerových kuřat a produkcí kachňat kachny divoké. Dále vlastní čtyři myslivecké honitby, provádí investiční, stavení a strojní činnosti a zajišťuje exkurze s odborným výkladem.

Společnost vykázala ke konci posledního zúčtovacího období (30. 9. 2012) průměrný, přepočtený počet zaměstnanců – 99, 65. V čele společnosti jsou statutární orgány, a to pětičlenné představenstvo a tříčlenná dozorčí rada. Činnosti prováděné v Rybářství Třeboň a.s. jsou soustředěny do samostatných menších výrobních útvarů – středisek (Třeboň, Rožmberk, Lomnice, Ponědraž a další. Řídící struktura má tři stupně řízení. Prvním stupněm řízení je vedení společnosti v čele s generálním ředitelem Ing. Janem Hůdou, na druhém stupni řízení se nacházejí vedoucí středisek, na třetím stupni jsou baštýři.

Již několik let dosahuje Rybářství Třeboň a.s. výborných hospodářských výsledků, vzrůstající obrat je ekonomicky stabilizován s perspektivou stabilní produkce sladkovodních ryb a výrobků z těchto ryb. Společnost byla již počtvrté zařazena mezi 100 nejlepších českých firem a čtvrtým rokem zaujímá nejvyšší pozice v žebříčku Czech Top 100. V roce 2004 došlo k seskupení majetkově propojených význačných rybářských společností České a Slovenské republiky okolo Rybářství Třeboň a.s., aby zformovalo Koncern Rybářství Třeboň (dále též Skupina Ryářství Třeboň) a tím ještě více posílilo svou pozici na trhu. Prodej živých ryb se od 1. 1. 2001 realizuje prostřednictvím společnosti FISH MARKET a.s., kde má Rybářství Třeboň a.s. majetkový podíl, a zpracování ryb a rybách výrobků bylo dne 1. 1. 2002 převedeno na dceřinou společnost FISH FOOD a.s. Dalším novým krokem k reorganizaci byl pro akciovou společnost přesun veškeré ekonomické a účetní činnosti na dceřinou společnost FED s.r.o., která vznikla dne 1. 1. 2002.

CHOV RYB A JEJÍ VÝLOVY

Chov ryb na Třeboňsku vychází z dlouholeté tradice rybníkářství v tomto regionu. Zcela dominantní rybou, kterou Rybářství Třeboň a.s. chová ve svých rybnících, je kapr. Chov ryb je 3–4letý proces začínající umělým výtěrem generačních ryb na rybí líhni. Generační ryby se využívají k získání jiker a mlíčí pro potřeby umělého výtěru ryb. Umělým výtěrem na rybí líhni se získává váčkový plůdek,

který je základem pro chov ryb v rybnících. Získaný váčkový plůdek se odchovává již v rybnících na rybí plůdek, v hlavních rybnících pak ryby dorůstají tržní velikosti. V podzimních termínech se začínají strojit rybníky na výlovy a odchované ryby putují na sádky. Na sádkách jsou ryby uskladněny až do předvánočního času, kdy dochází k jejich finální distribuci pro vánoční prodej na tuzemském či zahraničním trhu. Menší část rybníků je slovena v rámci jarních výlovů.

SPORTOVNÍ RYBOLOV

Společnost Rybářství Třeboň již řadu let nabízí návštěvníkům města Třeboně a jeho okolí lov ryb na udici (sportovní rybolov) na vybraných rybnících. Hlavní výhodou je ta, že zájemce nemusí být nikde organizován a vlastnit rybářský lístek, ale potřebuje pouze „pověření k lovu ryb na udici“, jež vyřídí přímo na místě. Tento jednoduchý způsob vyřízení potřebných formalit je označován pojmem „Rekreační rybaření“. Nejčastějšími úlovkami na třeboňských rybnících jsou vyhlášení třeboňští kapři. V roce 2004 byl na rybníku Hejtman uloven kapitální sumec o délce 202 cm a hmotnosti 64 kg.

FISH MARKET A.S.

Prodej živých sladkovodních ryb za celou skupinu Rybářství Třeboň se od 1. 1. 2001 odehrává prostřednictvím dceřiné společnosti FISH MARKET a.s., která je jedinou uznanou odbytovou organizací na prodej živých sladkovodních ryb v ČR. Hlavním artiklem společnosti je živá ryba, především kapr šupinatý a lysý, ale i další druhy ryb jako například amur, tolstolobik, sumec, štika, lín, candát, okoun, cejn, karas a další. Přibližně 75% celkové produkce ryb je exportováno do Evropských států – Německa, Slovenska, Rakouska, Francie, Itálie, Maďarska a Polska. Zbývajících 25% produkce je uplatněno na domácím trhu převážně v předvánočním období.

Statutární orgány tvoří pětičlenné představenstvo a tříčlenná dozorčí rada. Celkový prodej živých ryb činí cca 5 000 tun. Takové množství ryb by se nedalo distribuovat bez kvalitní a špičkové logistiky a technického zázemí, jež tvoří 10 speciálně upravených návěsů, které zabezpečují bezproblémovou přepravu ryb i na značné vzdálenosti. Přestože největší podíl prodeje tvoří předvánoční období, s ohledem na požadavky trhu zajišťuje firma prodej živých ryb celoročně.

Celoroční prodej umožňuje jak výborné zázemí, tak i řada smluvních dodavatelů, pro které je společnost FISH MARKET a.s. silným a stabilním partnerem. Sídlo firmy se nachází v budově nejvýznamnějšího člena Skupiny – Rybářství Třeboň a.s., a to umožňuje pružně reagovat na okamžité potřeby zákazníků. Rozšířením Skupiny o České rybářství s.r.o. byla zřízena pobočka firmy s jedním zaměstnancem v Mariánských Lázních, který koordinuje prodej především na lukrativním příhraničním německém trhu.

Firma navázala spolupráci i s velkými obchodními řetězci nejen v Čechách, ale i v zahraničí, především pak na Slovensku, Maďarsku a Polsku. Tato spolupráce zaručuje dlouhodobé a výhodné možnosti odbytu s výrazným uplatněním na zahraničních trzích.

VELKOOBCHODNÍ PRODEJ RYB

Hlavním předmětem činnosti společnosti FISH MARKET a.s. je velkoobchodní prodej sladkovodních ryb, především Třeboňského kapra. V Rybářství Třeboň a.s. odchovaná sladkovodní ryba je prodávána ve formě živé ryby, nebo po opracování ve zpracovně ryb, jako výrobky z ryb. Podrobnosti jednotlivých obchodů domlouvají obchodníci společnosti. V případě zájmu o odběr ryb kontaktujte naše obchodníky pro živou rybu či výrobky z ryb.

V případě živých ryb jsou dodávky realizovány přímo ze sádek prostřednictvím pro přepravu ryb uzpůsobených nákladních automobilů. Obvyklé přepravované množství ryb je 3 -12 tun. Při přepravě ryb musí firma zajistit dostatečné provzdušnění a odpovídající teplotu vody. Doprava výrobků z ryb (chlazené, mražené nebo uzené ryby) je realizována speciálně upravenými auty. Hlavním sídlem společnosti, odkud jsou ryby expedovány, je Třeboň.

MALOOBCHODNÍ PRODEJ RYB

Maloobchodní prodej ryb koncovým spotřebitelům zajišťuje společnost FISH MARKET a.s. především v rámci vlastních prodejen ryb. V období Vánočních svátků je maloobchodní prodej ryb koncovým spotřebitelům organizován na všech prodejních místech společnosti FISH MARKET a.s. i na sádkách společnosti Rybářství

Třeboň a.s. Ve spolupráci s našimi obchodními partnery je Třeboňský kapr k dostání i v rámci stánkového vánočního prodeje kaprů.

V podzimních měsících, kdy jsou organizovány výlovy chovných rybníků s produkcí kapra i dalších druhů ryb, je při výloveh organizován prodej přímo v rámci výlovu. U rybníka obvykle bývá k dispozici kompletní sortiment živých ryb. Seznam výlovů rybníků určených pro veřejnost je každoročně na začátku podzimu zveřejňován na webu společnosti Rybářství Třeboň a.s.

Na základě individuální domluvy je možno zrealizovat i přímé dodávky výrobků z ryb koncovým spotřebitelům. Podmínkou je minimální objednávka 5 kg ryb a telefonická domluva s obchodníkem společnosti o možnosti závozu výrobků. Přímé dodávky ryb koncovým zákazníkům realizujeme po domluvě k různým příležitostem: letní grilování, oslavy, soukromé rauty atp.

TŘEBOŇSKÝ KAPR

Toto označení se používá pro produkty, jejichž pověst, vlastnosti či jakost lze přičíst zeměpisnému původu. Ve vymezené oblasti musí probíhat alespoň jedna z fází výroby – příprava, produkce anebo zpracování.

Chráněné zeměpisné označení Třeboňský kapr je zárukou vysoké kvality tohoto tradičního produktu českého rybníkářství. Značka Třeboňský kapr byla v bývalém Československu jako obrazová ochranná známka poprvé zaregistrována v roce 1939, toto označení se však pro kapry chované na Třeboňsku používá více než 100 let. Mezinárodně je Třeboňský kapr chráněn od roku 1967 v rámci takzvané Lisabonské dohody.

Posledního velkého úspěchu dosáhla tato tradiční česká značka v roce 2007, kdy bylo evropskou komisí schváleno chráněné zeměpisné označení Třeboňský kapr. Kvalita Třeboňského kapra je dána především chovem v čistém prostředí Třeboňské pánve a používáním tradičních technologií chovu ryb, založených na přirozené rybníční potravě. Třeboňský kapr je chován v rybnících vymezené oblasti Třeboňské pánve. Konkrétní plemeno či jeho křížení není podstatné pro dosažení kvalit vlastního produktu. Ve vymezené oblasti probíhá rozmnožování a chov Třeboňského kapra. Maso kapra se vyznačuje vysokou kvalitou, nízkým obsahem tuku a specifickou chutí.

Třeboňský kapr, stejně jako další sladkovodní ryby, nepochybně patří k potravinám, které prospívají našemu zdraví. Z hlediska zdravé výživy představuje maso Třeboňského kapra vyvážený celek s obsahem lehce stravitelných bílkovin a nízkým obsahem tuků. Navíc pravidelná konzumace sladkovodních ryb působí preventivně proti civilizačním chorobám a kardiovaskulárním onemocněním. Díky svým vlastnostem je kapří maso využíváno také pro speciální diety.

Mezi vlastnosti, které z Třeboňského kapra tvoří cennou potravinu z hlediska zdravé výživy, patří také lehce stravitelné bílkoviny s obsahem všech esenciálních aminokyselin. Maso ze sladkovodních ryb je současně významným zdrojem mnoha minerálních látek a vitaminů. Zvláštní pozornost si zaslouží složení rybího tuku, protože obsahuje zdraví prospěšné polynenasycené n-3 mastné kyseliny, které pozitivně ovlivňují hladinu cholesterolu v krvi. Navíc je Třeboňský kapr chován v čistém životním prostředí Třeboňské pánve, tudíž se nemusíte obávat obsahu cizorodých látek v jejich svalovině na rozdíl od masa některých mořských ryb. K chovu Třeboňského kapra jsou řádově využívány stovky rybníků v Třeboňské pánvi. Výhradním producentem Třeboňského kapra je Rybářství Třeboň a.s., které hospodaří na většině chovných rybníků na Třeboňsku.

RYBNÍK SVĚT

Svou rozlohou 215 ha je rybník Svět sedmým největším rybníkem Třeboňska. Nachází se na jižním okraji města Třeboně. Jeho polohu a velikost určuje mohutná hráz, která chrání město a přilehlé území před povodněmi. Rybník má nepravidelný tvar, který odpovídá přirozené ploše zatopení vodou. Je napájen ze Spolského potoka a z Opatovického rybníka. Rybník je využíván přednostně pro rybochovné účely. Loví se ve dvouletých cyklech. Od 20. století slouží částečně jako rekreační plocha. Využívá se k rekreaci, sportu; pravidelně zde probíhají vyhlídkové jízdy motorovou lodí.

RYBNÍK ROŽMBERK

Rožmberk – přezdívaný též české moře – je největším zachovalým rybníkem na území České republiky. Rybník Rožmberk leží 2 km severně od města Třeboně. Jeho stavba završila zlatý rybníkářský věk českých zemí na konci 16. století.

Rybník Rožmberk je vlastně přehrada nad řekou Lužnicí. Pod hlavní výpustí rybníka pokračuje původní přirozený tok řeky Lužnice.

Nedílnou součástí této rybníkářské památky je Rožmberská bašta. Je to patrová zděná stavba s dosud dochovanou renesanční sgrafitovou omítkou. Sloužila pro ubytování správce rybníka. Bašta je jedinou renesanční stavbou tohoto typu v České republice. Rožmberk je raritou i díky své elektrárně. Přestože existuje po celém světě mnoho drobných elektráren, využívajících vodní energii, žádná není založena pod hrází umělého vodního díla, jehož primární funkcí je chov ryb.

Dalším zajímavým místem je výpust zvaná Samice, používaná v minulosti při výlovu rybníka. Ještě dodnes je pod hrází patrný obrys potrubí a zbytky kamenných schodů. Na tomto místě je kamenný pomníček s křížem. Na podstavci jsou vyryty tři zakleslí kapři a nápis „Zde byl ubit pytlák pro tři kapry“. Tento nápis připomíná událost z roku 1846, kdy při jedné šarvátce zahynul pytlák. Kolem rybníka Rožmberk vede naučná cyklistická stezka Rožmberk, která na osmi informačních tabulích podává podrobné informace o rybníku a okolí.